ANNO 1747.

affiſſo nella ſua Computiſtaria; per eſſere così mente, e volontà Noſtra preciſa; Volendo, e decretando, che la preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ad ammetterſi, e regiſtrarſi in piena Camera, e ne' ſuoi Libri, a tenore della Bolla di Pio IV. Predeceſſore Noſtro *de regiſtrandis*, e tutto ciò, che in eſſa abbiamo, come ſopra, voluto, diſpoſto, ed ordinato, vaglia, e debba aver ſempre, ed in ogni futuro tempo il ſuo plenario effetto, eſecuzione, e vigore colla noſtra ſemplice ſottoſcrizione, ancorchè non vi ſiano ſtati chiamati, citati, nè ſentiti li Capi de' ſuddetti Tribunali, loro reſpettivi Luogotenenti, Giudici, Notari, e Miniſtri, il Fiſcale Generale, Monſignor Commiſſario Generale della Noſtra Camera, e quali ſi ſiano altri, benchè degni di ſpecial menzione, che vi aveſſero, o pretendeſſero di avervi intereſſe: Non oſtanti le Coſtituzioni di Paolo IV., e del detto Pio IV. *de rebus Eccleſiæ, & Cameræ non alienandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de Jure quæſito non tollendo*, e quali ſi ſiano altre Coſtituzioni, ed Ordinazioni Appoſtoliche Noſtre e de' Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Stabilimenti, Riforme eziandio delli ſteſſi Tribunali, uſi, ſtili, conſuetudini, ed ogni altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e ſupplendo Noi colla pienezza della Noſtra Suprema Podeſtà a qualunque vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che nelle coſe premeſſe poteſſe intervenire, queſta volta, ed all'effetto predetto, ſpecialmente, ed eſpreſſamente deroghiamo.

Dato dal Noſtro Palazzo Appoſtolico Quirinale queſto dì 30. Settembre 1747.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex confirmat iterum ſchedulam inſertam & exequi mandat.

Ut igitur provida hujuſmodi mandata, atque præcepta in publicam omnium, ad quos pertinet, ſeu pertinebit in futurum, notitia deducantur, & propenſiori hac voluntatis Noſtræ ſignificatione perennem, atque inviolabilem obſervantiam, & firmitatem obtineant; eadem Apoſtolicis hiſce Noſtris Literis inſerta, atque earumdem tenore, ac ſimili Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine iterum confirmata, ac roborata, perpetuæ univerſorum memoriæ commendare voluimus, Mandantes præfatis Dilectis Filiis Noſtris S. R. E. Cardinalibus Vicario noſtro in Urbe; nec non ejuſdem S. R. E. Camerario, ac Dilectis pariter Filiis Gubernatori Urbis ipſius S. R. E. Vice-Camerario, item Cauſarum Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Auditori Generali, ejuſdemque Cameræ Commiſſario, & Ratiocinatori generali, nec non Auditori Noſtro præfatis, eorumque in Officiis hujuſmodi ſucceſſoribus pro tempore futuris, ut omnia & ſingula a Nobis in præcitata ſchedula noſtri Motus proprii diſpoſita, atque ſtatuta, tam ipſi, in quantum eorum reſpective Officia concernunt, exacte obſervent, quam etiam ab aliis ſibi ſubjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, exactiſſime impleri, & obſervari faciant, ſub pœnis ibi contentis.

PONT. A. VIII.

Decretum irritans.

Ac decernentes, præinſertam Schedulam, nec non præſentes Noſtras Literas perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, quibuſcumque juris, ſeu facti defectibus, qui adverſus illas, etiam quorumvis privilegiorum a Sede Apoſtolica conceſſorum prætextu, ad effectum impediendi, ſeu retardandi earum exequutionem, quovis modo, ſeu quavis ex cauſa, opponi, ſeu obiici poſſent, minime refragantibus, ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, eaſque propterea, omnibus & ſingulis quomodolibet afferendis impedimentis penitus & omnino rejectis, ac nequaquam attentis, ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, inviolabiliter, & inconcuſſe obſervari debere; Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis Auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus omnibus his, quæ in ipſa præinſerta Schedula non obſtare voluimus, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ Confirmationis, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 16. Dec. 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVII., decimo ſeptimo Kalendas Januarii, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

B. J. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Public. die 26. Decembris 1747.

XLV. AD ARCHIEPISCOPOS

Et Epiſcopos Ditionis temporalis Pontificiæ ſuper Bacchanalibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Duo graviores abuſus qui in Bacchanalibus reprehenduntur.

INTER cætera bene multa, quæ Nos vehementer commovent, cum in hoc Noſtro Pontificiæ ditionis Statu Bacchanalia toleramus, duo præcipua ſunt, de quibus religioſiores quidam ejuſdem Ditionis Epiſcopi Nobiſcum aut verbis præſentes, aut abſentes epiſtolis conqueſti ſunt. Primum illud eſt, quod vigiliæ, choreæ, ludi ultima Bacchanaliorum nocte celebrari ſoliti non ſemel uſque ad primum Quadrageſimæ diluculum producantur, ita ut multi ſint, qui ab hujuſmodi choreis, ludis, vigiliis diſcedentes, depoſita quidem larva, iiſdem vero induti veſtibus, quibus perſonati quaqua verſus proceſſerant, Eccleſiam ſubeant, Divinis Myſteriis interſint, Sacros Cineres de more accipiant; domum deinde redeuntes dormiant, plerumque totum mane primi Quadrageſimalis diei, nec dubitent Epiſcopum nimiæ ſeveritatis arguere, ſi palam queratur, ac tum maxime, ſi pœna velit aliqua in id criminis animadvertere. Nos illud deinde commovet, quod in aliquas Status Eccleſiaſtici Civitates aut irrepere videatur, aut paucis abhinc annis irrepſerit perverſa hæc conſuetudo, quæ mordicus conſervatur, ut Feſtis quoque diebus perſonati homines pervagentur; Circulatores autem, & id generis blaterones majori ſpectatorum frequentia diebus Feſtis, quam ferialibus populum ludifaciant; iiſdem demum diebus ſaltationes, & choreæ publice, ac per ſummam licentiam celebrentur.

I. Quod Choreæ &c. per noctem ad diem Cinerum protrahantur.

II. Quod in aliquibus diebus Feſtis homines perſonati incedant.

Patet hujus abuſus deformitas.

Primi ut abuſus perverſitas oſtendatur, nulla prorſus argumentatione opus eſt, cum ſola illius commemoratio tanti momenti ſit, ut ab eo cujuſquam debeat animus abhorrere. Et quoniam illorum, qui criminis partes, ac vitii ſuſtinent, hoc ſolet propugnaculum eſſe maximum, complures nempe Epiſcopos extitiſſe ſanctitate clariſſimos, qui hæc cum cernerent, tacuerunt. Nos facti ejuſmodi, quod perperam plerumque aſſeritur, nec evincitur, non inquirimus veritatem, & argumenti loco eſſe ducimus reſponſionem celeberrimæ cujuſdam Catholicæ Univerſitatis, quæ rogata ſententiam de quodam Feſto ſcandali pleno, quod vulgo *faturorum* appellabatur, quodque aliquibus Diœceſibus ſuſtinebatur, utpote multis ab Epiſcopis toleratum, non ſolum illud cenſuris damnandum cenſuit, ſed objectum argumentum refellens, hæc prudenter addidit: *Nolite ſubdolas hominum voces audire ſic dicentium: Prædeceſſores Noſtri, qui erant notabiles viri reputati, iſtud permiſerunt; ſufficit nobis vivere ut ipſi: Proculdubio iſtud argumentum diabolicum eſt, infernalis hæc perſuaſio, vos illorum exitum ignoratis, an bonus, vel malus fuerit.*

Reſponſio ad patientiam uſque nunc habitam.

Hujus Univerſitatis cenſuram refert *per extenſum*, ut dicitur, Joannes Savaronius in appendice operum Petri Bleſenſis *pag.* 782., & in tractatu Gallico idiomate contra larvas conſcripto *pag.* 32. *& ſeq.* Quamobrem Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, omni cura mandamus, ut in Diœceſibus, ubi hujuſmodi ſcandalum aut jampridem invaluit, aut eidem aditus aperitur, nullam operam, nullumque ſtudium prætermittatis, ut hæc morum perverſitas ubi deeſt, perpetuo deſit, ubi autem invaluit, penitus extirpetur, ac funditus evellatur, illiuſque auctores, defenſoreſque nulla rerum humanarum ratione habita acerrime puniantur.

Injungitur Epiſcopis, ut vitium evellatur.

Neque enim omnino decet hoc modo Quadrageſimam inchoare, uti exclamat Sanctus Baſilius *Homil.* 2. *de Jejunio* Pariſ. edit. *an* 1722. *to.* 2. *pag.* 13. *Quorum autem primitiæ rejiciuntur, haud dubium, quin in his totum quoque ſit rejiciendum. Et pag.* 15. *Hodiernus dies veſtibulum eſt jejunii, neque vero, qui in veſtibulis prophanatur, dignus eſt, qui ad Sancta introeat.* Nimis enim honori Eccleſiæ debito, Sacroque Ritui ſuſcipiendorum Cinerum nimis adverſantur ii, qui tametſi abſque larva, veſtibus tamen Perſonatorum propriis domum Dei ingrediuntur, ad Altare accedunt, ut Sacris Cineribus a Sacerdote adſperſi, de feria mortis cogitatione admoneantur.

Nec tolerentur Choreas &c. mediam noctem ante diem Cinerum excedere.

Ad illud interea, quod eſt ſecundo loco propoſitum, accedentes, fatemur, minime Nobis ſtatutum animo eſſe, aut in Bacchanalia invehi, aut de eorumdem impudentia diſſertationem hiſtoricam inſtituere. Quod facere ſi velimus, profecto haud incommode poſſemus, exſcribentes nimirum ea, quæ in hanc rem S. Carolus Borromæus egregie compoſuit in ſuo Libro Memoriali edito in ſeptima parte Actorum Eccleſiæ Mediolanenſis, ea ſcilicet tempeſtate, cum illa Civitas a peſte importuniſſima liberata fuit; & Paſtor optimus populum ſtudioſe ſapienterque hortatus eſt, ut in publicum grati animi monumentum, Bacchanaliorum conſuetudinem abrogaret. Huic quoque epiſtolæ adjungi poſſent, quæ Monachus de l' Isle in ſuo recenti tractatu *de jejunio lib. VI. cap.* 6. ſatis erudite ſcripſit, ubi de Ethnicorum Bacchanalibus diſſerens, oſtendit quantum noſtrorum hæc Bacchanaliorum importunitas Sanctiſſimis Chriſtianorum moribus adverſetur. Verumtamen Nobis erit exponere, ea, quamvis ægre, ab Eccleſia tolerari; ut omnis aditus malis longe gravioribus intercludatur, quemadmodum poſt ſolidam, doctamque argumentationem, concludit celebris piuſque Theologus Thomas Stapletonus in ſua Oratione octava contra Bacchanalia *to.* 2. *ſuorum Operum pag.* 556. Maximum vero diſcrimen intercedere inter ea, quæ præcipiuntur, & ea, quæ permittuntur: *Aliud eſt, quod ducemus, aliud quod ſuſtinemus, aliud quod emendare præcipimur, & donec emendemus, tolerare compellimur.* Verba ſunt Sancti Auguſtini *lib. XX. contra Fauſtum c.* 21. Unde conſtat, in rebus utcumque ab Eccleſia toleratis, nullum amplificationi, nullum arbitrio eſſe locum.

Ad II. licet Pontif. uſum Bacchanalium abſolute prohibere non intendat.

Declarat tamen id ab Eccleſia ægre tolerari.

Sapientiſſime in hac Urbe a Noſtris Prædeceſſoribus ſancitum eſſe comperimus, ut quamvis perpauci dies

Mandat itaque diebus Feſtis, & Feria VI. homines perſonati incedant.

XLV. AGLI ARCIVESCOVI

E Veſcovi dello Stato temporale Pontificio ſopra il Carnevale.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Due più gravi abuſi, che ſi commettono nel Carnevale.

TRA le molte coſe, che ci conturbano, quando ci conviene di tolerare nel noſtro Stato temporale il divertimento del Carnevale, due ſe ne ritrovano, ſopra le quali alcuni zelanti Veſcovi del predetto Stato ſi ſono lamentati con Noi, eſprimendo le loro giuſte querele o in voce, o in carta. Una è ſtata, ſuccedere per lo più, che tanto s' inoltrano le veglie, i balli, i giuochi nell' ultima notte di Carnevale, che s' intacca anche il principio del primo giorno di Quareſima; in tal maniera che accade alle volte il vedere, che dal ballo, dal gioco, dalla veglia partendo le perſone, vanno, benchè ſenza maſchera, cogli abiti però, coi quali ſi ſono maſcherati, alla Chieſa a ſentire la Meſſa, e prender le Ceneri, portandoſi poſcia alle loro Caſe, dormendo ne' loro letti per lo meno tutta la mattina del primo dì di Quareſima; nè ſi laſcia di caricare il Veſcovo colla nota d' indiſcreto, ſe ſi lamenta, e molto più, ſe vuol punire l' eccesso. La ſeconda, che in alcune Città dello Stato Eccleſiaſtico o ſi va introducendo, o ſi pretende di mantenere un abuſo pochi anni prima introdotto, che le perſone vadano maſcherate anche ne' giorni di Feſta, e che molto più nelle Feſte, che ne' giorni feriali i Saltimbanchi, i Ciarlatani, ed altra ſimile razza di perſone facciano nelle piazze le loro faccende con gran concorſo di popolo, e che finalmente negli ſteſſi giorni di Feſta ſiano più frequenti i balli per le ſtrade, che ne' giorni feriali.

I. Che i Balli ec. ſi prolunghino nella notte dopo entrato il dì delle Ceneri.

II. Che in alcune Città o nei giorni Feſtivi ſi maſcherino.

ANNO 1747.

E' patente la deformità di queſt' abuſo.

Quanto alla prima coſa, non vi è aſſolutamente biſogno di farvi ſopra gran raziocinio; baſtando averla riferita, acciò ognuno ne concepiſca orrore. E perchè l'ordinaria difeſa di chi ſoſtiene la parte del vizio e dell' eccesso, ſuole conſiſtere nel dire, che tanti altri Veſcovi predeceſſori, ch' erano uomini dabbene, l' hanno ſaputo, e non ne hanno parlato; laſciando da parte la verità del fatto, cha per lo più ſi aſſeriſce, e non ſi prova; dovrà baſtare a ciaſcheduno la riſpoſta d' una delle celebri Cattoliche Univerſità, che interrogata a dare il ſuo parere ſopra una certa Feſta ſcandaloſa, che dicevaſi la Feſta de' Pazzi, introdotta in alcune Dioceſi; e ſoſtenuta coll' eſempio, ch' era ſtata tollerata da tanti Veſcovi predeceſſori, non ſolo offerì cenſura condannatoria d' effenſa, ma riſpondendo alla eſpoſta oppoſizione, così ſoggiunſe: *Nolites ſubdola hominum voces audire ſic dicentium: Predeceſſores Noſtri, qui erant notabiles viri reputati, iſtud permiſerunt: ſufficit nobis vivere ut ipſi; procul dubio iſtud argumentum diabolicum eſt, infernalis hæc perſuaſio, vos illorum exitum ignoratis, an bonus, vel malus fuerit.*

Riſpoſta alla tolleranza avuta.

La cenſura di queſta Univerſità è portata *per extenſum*, come ſuol dirſi, nell' Appendice delle Opere di Pietro Blerenſe *alla pag.* 782. e nel Trattato ſcritto in lingua Franceſe di Giovanni Savaron contro le Maſchere *alla pag.* 32. *e ſegg.* E però inculchiamo con tutto lo ſpirito a ciaſcheduno di Voi, o Venerabili Fratelli, nelle Dioceſi de' quali o ſi tenta d' introdurre, o è vigente l' eccesso, di non iſparagnare veruna parte del voſtro zelo, acciò non s' introduca, ove non è introdotto, ed introdotto, ſi ſradichi, caſtigando ſeveramente, e ſenza riſpetto umano, gl' inventori, o mantenitori dello ſteſſo, non eſſendo queſto il modo d' incominciare la Quareſima, come eſclama S. Baſilio *nell' Omel.* 2. *de Jejunio* della Stampa di Parigi *del* 1722. *tom.* 2. *pag.* 13. *Quorum autem primitiæ rejiciuntur, haud dubium, quin in his totum quoque ſit rejicendum:* ed alla *pag. Hodiernus dies veſtibulum eſt jejunii: neque vero, qui in veſtibulis prophanatur, dignus eſt, qui ad Sancta introeat:* ed eſſendo troppo contrario al riſpetto che ſi deve alle Chieſe, ed alla Sagra Funzione di prender le Ceneri l' entrare nelle Caſe di Dio cogli abiti da maſchera, benchè ſenza maſchera, ed accoſtarſi al Sagro Altare nello ſteſſo modo, per ricevere dalle mani del Sacerdote la ſagra polvere, coll' intimazione di dover penſare a morire.

S' inculca ai Veſcovi di eſtirpare il vizio.

Che li Balli &c. paſſino la mezza notte del dì delle Ceneri.

Paſſando poſcia alla ſeconda delle predette coſe di ſopra eſpoſte, Noi quì non intendiamo di eſclamare o di predicare contra il Carnevale, o di fare contra di eſſo qualche iſtorica Diſſertazione. Se lo voleſſimo, lo potreſſimo fare facilmente, traſcrivendo quanto in queſto propoſito fu ſantamente compoſto da S. Carlo Borromeo nel ſuo libro Memoriale ſtampato nella Parte ſettima degli Atti della Chieſa di Milano, allora che in ringraziamento d' eſſere ſtata liberata la detta Città dalla peſte, con zelo e con dottrina eſortò il popolo a non far più Carnevale; ed inferendo in queſta noſtra Lettera; quanto fu eruditamente radunato dal Monaco d' Isle nel ſuo nuovo Trattato del Digiuno *al lib.* 6. *c.* 6. ove trattando de' Baccanali de' Pagani, dimoſtra, quanto i diſordini del noſtro Carnevale ſono contrarj alle maſſime del Criſtianeſimo. Ci contenteremo di dire, permetterſi ſemplicemente, e tollerarſi, benchè di mala voglia, e per isfuggire mali maggiori, dalla Chieſa di divertimento carnevaleſco, come, dopo un ben fondato ragionamento, conchiude il celebre e pio Teologo Tommaſo Stapletone nella ſua Orazione ottava *contra Bacchanalia*, *nel to.* 2. delle ſue Opere, *alla pag.* 556. Eſſervi in oltre una bella differenza fra le coſe che ſi comandano, e le coſe che ſi tollerano: *Aliud eſt, quod ducemus; aliud quod ſuſtinemus; aliud quod emendare præcipimur, & donec emendemus, tolerare compellimur:* ſono parole di S. Agoſtino *contra Fauſtum al lib.* 20. *cap.* 21. dal che poi deriva non eſſer luogo nelle coſe ſemplicemente tollerate di far eſtenſione, e di giuocare d' arbitrio.

Al II. benchè il Ponteſice non intenda aſſolutamente proibire tal uſo.

Rileva però ch' è ciò di mala voglia tollerato dalla Santa Chieſa.

Abbiamo ritrovato in queſta noſtra Città di Roma piantato da' noſtri degni Predeceſſori un ſiſtema, che non

Per ciò comanda che nei giorni di Feſta, e nel Venerdì non ſi facciano Maſchere.

dies Bacchanaliorum licentiæ concedantur, tamen diebus Feſtis, ac ſexta feria nemini omnino liceat larvam ſumere, ac publice debacchari. Idem prorſus in reliquo Noſtro Statu obſervari jubemus, & voluntatis Noſtræ Cardinales Provinciarum Legatos, Præſules, Locorumque Gubernatores certiores facere non prætermittemus; id etiam enixe cupimus, nullum Eccleſiæ diem Feſtum Circulatorum levitate, ac licentia perturbari; illa enim Iſaiæ verba ſemper Nobis ante oculos obverſantur *Cap. 1. Kalendas veſtras, & ſolemnitates veſtras odivit anima mea: facta ſunt mihi moleſta, laboravi ſuſtinens*: Et illa Malachiæ *c. 2. Diſpergam ſuper vultum veſtrum ſtercus ſolemnitatum veſtrarum*.

Quid agendam circa tolerantiam Circulatorum diebus Feſtis.

Sed quoniam ab hominibus, quæ expetuntur, illico impetrari haud facile poſſunt, etiam juſta ſint, ideo ſignificamus mentem hanc eſſe Noſtram, idque pro regula habendum, ut in Urbium, Oppidorumque plateis, vel quibuſcumque in locis, nec mane, nec veſpere diei Feſti Circulatores adſint. Quod ſi hujuſmodi abuſus alicubi tolerari conſuevit, nunquam matutino tempore permittatur; horis promeridianis, quantum fieri poteſt, removeatur. At ſi id ſine gravi aliquo incommodo integre fieri nequeat, numquam ſupradicta, aut id generis ſolatia tolerentur, niſi poſt expleta Veſpertina Officia, & Doctrinam Chriſtianam: de qua quidem re noſtrum erit, Cardinales Legatos, & Urbium Gubernatores etiam admonere.

In tali rerum ſtatu hanc plane rationem ineundam ſibi judicavit Sanctus Carolus Borromæus in ſuo primo Concilio Provinciali *pag. 1. Tit. Ce Feſtorum dierum cultu*, cujus Decretis addenda ſunt ea, quæ ab odem Paſtore in Concilio III. Provinciali ſub eodem Titulo ſtatuta ſunt. Hoc item Clemens XI. fel. record. inculcavit duabus Literis ad plurimos eodem exemplo datis, altera ſcilicet die 11. Januarii 1719. altera 4. Januarii 1721., quæ in ejus Bullario *pag.* 553. undecima ſunt, & duodecima.

Pontificis meos de reliquis ad hanc materiam ſpectantibus.

At dum S. Caroli Borromæi veſtigiis, quibus inſtitit clariſſimus Prædeceſſor Noſter, Nos libenter inhærere fatemur, illud monitos omnes volumus, quod cum res deſuper enarratas vetamus interdicto non liberamus cætera omnia, quæ Sacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Conciliis aut Provincialibus, aut Diœceſanis, quoad Bacchanaliorum ſolatia, prohibentur, & præcipue quoad Eccleſiaſticos viros nunquam enim oculos a Concilio Tridentino deflectimus, quod *ſeſſ. 22. c. 1.* poſtquam Sacrorum Canonum mentionem fecit, qui Eccleſiaſticis luxum, convivia, choreas, aleas ſevere prohibent, ſic Epiſcopos alloquitur: *Si qua vero ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab omnibus accurrate cuſtodiri ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſolvant.*

Alias evulſa ſunt mala conſuetudo Chriſtianorum die Primo Januarii.

Cuilibet in Eccleſiaſtica diſciplina paulum verſato facile compertum erit, quaſdam Ethnicorum veteres fuiſſe ſuperſtitiones, quæ Kal. Januarii in honorem Jani, & Deæ Streniæ inſtituebantur, quibus aliquando Chriſtiani intererant, crapulæ, ludiſque dediti, ac mulieres virorum, viri mulierum perſonas induebant: Nec Sanctos Patres in ſuis ſermonibus, nec in ſuis Conciliis Eccleſia in tam pravum morem invehi prætermiſit, quin etiam pænas reis graviſſimas indixit. De qua quidem re jam diſſeruimus in noſtro opere de Feſtis Domini, cum de Circumciſione Chriſti Domini ageremus.

Huic ſucceſſit alter relaxate vivendi tribus hebdomadis ante Quadrageſimam.

Praviſſima hac conſuetudine funditus extirpata, altera enata eſt, ſpectans videlicet ad quaſdam publicas relaxationes, quæ plerumque hebdomadis ſeptuageſimæ, ſexageſimæ, & quinquageſimæ celebrantur, in quibus Eccleſia præcipua Redemptionis noſtræ myſteria meditanda nobis proponit, nos ut efficiat ad quadrageſimalis temporis ſeveritatem alacriores, quod & a Nobis fuit demonſtratum in *Notificatione XIX. t. I.* inter eas, quas edidimus, cum Bononiæ moraremur illius Eccleſiæ moderatores. Ea vero conſuetudo eſt Bacchanalium fœditas, & corruptela, quam ſic deſcribit claræ memoriæ Epiſcopus Gratianus in ſua Synodo Ameliæ habita 1595. *pag.* 50. *Hinc factum (adeo Nos prava per-*

non oſtante il breve tempo prefiſſo al Carnevale, non ſi facciano in verun modo le maſchere ne' giorni di Feſta, e nel giorno di Venerdì. Lo ſteſſo vogliamo, che ſi prattichi nel rimanente del noſtro Stato: nè laſcieremo di far paleſe queſta noſtra determinazione ai Cardinali Legati delle Provincie, ed ai Prelati e Governatori locali. Sarebbe pure noſtro deſiderio, che ne' giorni di Feſta non vi foſſero nelle Piazze Ciarlatani e Saltimbanchi; avendo ſempre avanti gli occhj le parole del Profeta Iſaia *al c. 1. Kalendas veſtras odivit anima mea: Facta ſunt mihi moleſta: laboravi ſuſtinens.* e le altre del Profeta Malachia *ca. 2. Diſpergam ſuper vultum veſtrum ſtercus ſolemnitatum veſtrarum.*

Che coſa deva farſi circa l'abuſo dei Ciarlatani nei giorni di Feſta.

Ma perchè non ſi può ſempre ottenere in un ſubito dagli uomini quello che ſi vorrebbe, e che ſarebbe giuſto che ſi otteneſſe, notifichiamo, non volerſi da Noi ne' giorni di Feſta Ciarlatani, o Saltimbanchi nelle piazze, nè in altri luoghi delle Città e Caſtella, nè nella mattina, nè nel dopo pranzo: Che ſe in qualchè Città, o luogo ritrovaſi qualche cattivo abuſo di tollerarſi anche nelle Feſte, ciò mai ſi permetta la mattina; ſi procuri ancora, che non vi ſiano nel dopo pranzo; e non potendoſi ciò ottenere ſenza grave diſturbo, non ſi permetta però mai, che i predetti, o ſimili divertimenti ſi facciano, ſed non dopo l'ore del Veſpero, e della Dottrina Criſtiana, ſopra di che non laſcieremo di dare gli ordini opportuni ai Cardinali Legati, ed ai Governatori.

Queſto è nel predetto ſtato delle coſe il ſiſtema di S. Carolo Borromeo, nel ſuo primo Concilio Provinciale *alla part. 1. tit. de Feſtorum dierum cultu*, unendolo con quanto da eſſo fu diſpoſto nel terzo Concilio Provinciale nello ſteſſo titolo; e queſto pure è quello, che la ſanta memoria di Clemente XI. inculcò in due ſue Lettere Circolari, l'una *degli 11. di Gennajo* 1719. l'altra *dei 4. di Gennajo* 1721. e che ſono l'undecima, e la duodecima nel ſuo Bollario *alla pag.* 533.

Qual ſia la mente del Pontefice circa le altre coſe.

E nello ſteſſo tempo in cui ci proteſtiamo di ben volentieri battere le pedate impreſſe da S. Carlo, e contraſſegnate dal predetto noſtro degno Predeceſſore, ci poteſtiamo altresì, che dall'avere Noi ſin ora parlato della proibizione d'alcune coſe, non abbiamo inteſo, nè intendiamo di levare la proibizione di tante altre, che ſono ne' Canoni, nelle Appoſtoliche Coſtituzioni, e ne' Concilj, o Provinciali, o Dioceſani, in ordine ai divertimenti carnevaleſchi, e particolarmente riſpetto alle perſone Eccleſiaſtiche, avendo avanti gli occhi la diſpoſizione del Concilio di Trento, che *nella ſeſſ. 22. al c. 1.* dopo avere parlato delle Canoniche diſpoſizioni, che proibiſcono agli Eccleſiaſtici il luſſo, i convitti le danze, i giuochi da carte, così parla coi Veſcovi: *Si qua vero ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab omnibus accurate cuſtodiri ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationes ipſi condignas, Deo, vindice, pœnas perſolvant.*

Già fu eſtirpato il mal uſo dei Criſtiani nel primo di Gennajo.

Ciaſcheduno mediocremente verſato nell'Eccleſiaſtica diſciplina, ſarà facilmente informato, che v' erano alcune antiche infami ſuperſtizioni de' Gentili, che nel primo giorno di Gennajo ſi facevano in onore di Giano, e della Dea Strena, nelle quali tal volta ſi andavano meſchiando i Criſtiani, frequentando la crapula, e giuoco, e maſcherandoſi gli uomini da donne, e le donne da uomini: nè laſciarono i Santi Padri ne' loro Sermoni, ed anche i Concilj della Chieſa, d' inveire contro queſt' intollerabile abuſo, e di ſtabilire riſpettivamente gravi pene contra i traſgreſſori, del che da Noi ſi è diffuſamente ragionato nella noſtra Opera delle Feſte del Signore, quando trattammo di quella della Circonciſione di Gesù Chriſto noſtro Redentore.

Al quale è ſucceduto l'altro di uſare delle rilaſſatezze nel e tre ſettimane avanti la Quareſima.

Schiantata queſta prava uſanza, ſe n' è pur troppo introdotta un' altra, ch' è quella di certe pubbliche rilaſſazioni nelle ſettimane per lo più di Settuageſima, Seſſageſima, Quinquageſima, nelle quali la Santa Chieſa ci rappreſenta i principali Miſterj della noſtra Redenzione, per ben diſporci alla penitenza nel tempo di Quareſima, come pure da Noi fu dimoſtrato nella noſtra Notificazione decimaquarta *al to. 1.* fra quelle che publicammo, quando eravamo in Bologna governando quella Chieſa: e queſto per appunto è il Carnevale, che così viene deſcritto da un rinomato Veſcovo Monſignor Graziani nel ſuo Sinodo di Amelia, tenuto *l'anno* 1595. *alla pag.* 150. *Hinc factum (adeo Nos pra-*

pervertit conſuetudo) ut ſeptuageſimam inter & quadrageſimam interjecti dies, quos S. Mater Eccleſia magno myſterio veluti lugubres, funebreſque habet, prævalens laſciviæ riſus, hilaritatis amor, non in lætitiam ſolum inconditumque gaudium verterit, ſed pene communi cuidam inſaniæ dedicarit, eoque provecta licentia ſit, ut ipſas quoque leges, ipſos Magiſtratus traxerit, & quod ne privato quidem cuiquam ulla bene morata Civitas concederet, id penitus jam publica auctoritate nitatur, & populi veluti obliti nominis, quo feruntur, in ipſos profanarum gentium ritus moreſque degenerarunt. Quamobrem illuſtris Giſlenius Busbequius, qui medio ſæculo XVI. Ferdinandi I. Imperatoris ad Solimanum II. Orator fuit, ſcriptum reliquit, quemdam Legatum, Turcarum poſtquam Bacchanaliorum tempore in quadam Chriſtianorum regione moratus eſſet, Conſtantinopolim reverſum retuliſſe, certo anni tempore Chriſtianos ſui impotes inſanire; tum cujuſdam pulveris arcana vi, quo eorum capita conſpergebantur, redire ad bonam mentem, ac reſipiſcere conſueviſſe: *Ut non fruſtra creditum ſit hominem Turcam, qui eo tempore ad nos publici negotii cauſa Legatus veniſſet, domum reverſum, retuliſſe, Chriſtianos certis diebus bacchari, & furere, donec genere, quodam cineris in Templo reſperſi redirent ad ſe, & convaleſcerent.*

Eccleſia huic abuſui ſemper ſe oppoſuit.

Nec huic morum perverſitati Eccleſia ut potuit non opportune conſuluit, & ſemper precibus operibuſque piis enixe Dei præſidium imploravit, ut pœnas impii debitas differret, & omnipotenti auxilio ſuo huic malo remedia præberet: atque inter cætera pietatis opera ad hunc finem directa, illud fuit, ut quædam Religioſorum familiæ a carnibus abſtinere, & lacticiniis ſolummodo veſci conſueverint a die Dominica aut Septuageſimæ, aut Sexageſimæ, aut Quinquageſimæ, uſque ad diem Cinerum, ideoque Bacchanalia *Carnis privium*, nuncupantur, & in Miſſa Mozaraba Dominica Sexageſimæ *Dominica ad tollendas carnes* appellatur.

Contrariam agendi rationem ſuadendo.

Devotas occupationes inſtituendo.

Alia quoque Religionis opera, furente bacchanalium inſania, a Sanctis viris egregie ſunt inſtituta, inter quæ publica, & ſolemnis illa eſt conſuetudo, cujus auctor S. Philippus Nerius extitit, ſeptem ſcilicet hujus Urbis Eccleſias inviſendi, cujus inſtituti meminit Baccius in ejus vita. Noſtri autem Prædeceſſores, ut in his diebus fidelium animos ad Sacramenta ſuſcipienda inflammarent, plurimas Indulgentias impertiverunt: *Nupero, ſed ſaluberrimo invento, Pontifices ſummi, depromptis de Theſauro Eccleſiæ largitionibus, fideles ad incenſam pietatem per Sacramentorum participationem in diebus illis* de bacchanalibus loquitur) *frequentandam excitarunt, & ut ſe dant initia, ſpes eſt Diabolum inde extruſum adigendum fore ad captandas alias ſordes*. Verba ſunt hæc Theophili Raynaudi *tom. XVI. Oper. ſuor. pag.* 412. *num.* 41.

Et indulgentias concedendo.

Exhortatio Pontificis ad Epiſcopos ad exercenda publica pia opera.

Veſtrum eſt igitur, Venerabiles Fratres, hanc viam tenere, & ad hanc ſuſcipiendam veſtro exemplo cæteris incitamento eſſe. Præſertim vero Divinis Officiis Bacchanaliorum tempore quotidie vos intereſſe cupimus, Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium coram Populo celebrare, Eccleſias, & Xenodochia inviſere, & Eccleſiaſticos homines, laicoſque vobiſcum ad id muneris invitare: hujuſmodi enim comitatus, & ſanctus erit, maximeque laudabilis.

Quodque per triduum Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſiis exponatur.

Curandum præterea a Vobis eſt, ut in una, aut in pluribus Eccleſiis Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum per triduum publico cultui exponatur, & quotidie populo ad Veſperam benedicatur, in Septuageſimæ, aut Sexageſimæ, aut Quinquageſimæ hebdomadibus, aut tribus omnibus.

Et concedit Indulgentiam plenariam.

Nos interea fidelibus, hac noſtra epiſtola circulari, plenariam Indulgentiam concedimus, quæ a vobis ſolitis formulis promulgabitur, quæque cum *ad opus pium* directa ſit, non impeditur alia plenaria Indulgentia, quam Eccleſia, ubi Euchariſtia exponitur, aliis de cauſis habere poſſit, plenam, inquam, culparum veniam impertimur quibuſlibet Chriſtifidelibus, qui pœnitentia, & Sacra Synaxi rite muniti, ſingulis diebus Auguſtiſſimum Chriſti Corpus viſitarint, Deum orantes juxta Eccleſiæ mentem, quam deſuper expoſuimus.

Apoſtolicum hoc Noſtrum munus exigebat, ut vobis hanc Epiſtolam conſcriberemus. Veſtrum exemplum

prava pervertit conſuetudo) ut Septuageſimam inter & Quadrageſimam interjecti dies, quos Sancta Mater Eccleſia magno myſterio veluti lugubres funebreſque habet, prævalens laſciviæ riſus, hilaritatis amor, non in lætitiam ſolum, inconditumque gaudium verterit, ſed pene comuni cuidam inſaniæ dedicarit, eoque provecta licentia ſit, ut ipſas quoque leges, ipſos Magiſtratus traxerit, & quod ne privato quidem cuiquam ulla bene morata Civitas concederet, id penitus jam publica auctoritate nitatur, & populi veluti obliti nominis, quo feruntur, in ipſos profanarum gentium ritus moreſque degenerarunt: per lo che il celebre Ghislen Busbec, che fu Ambaſciatore verſo la metà del ſecolo decimo ſeſto dell'Imperatore Ferdinando I. a Solimano II. laſciò ſcritto, ch'eſſendo ſtato un' Ambaſciadore Turco in un Paeſe Criſtiano in tempo del Carnevale, ritornato in Turchia riferì, che in certo tempo dell'anno, ch' è quello del Carnevale, i Criſtiani impazzivano, ed in virtù d'una certa polvere, che ſi metteva ſopra la loro teſta, ritornavano in ſe: *Ut non fruſtra creditum ſit, hominem Turcam, qui eo tempore ad nos publici negotij cauſa Legatus veniſſet, reverſum domum, retuliſſe, Chriſtianos certis diebus bacchari, & furere, donec genere quodam cineris in Templo reſperſi, redirent ad ſe, & convaleſcerent.*

La Chieſa a queſto abuſo ſempre ſi è oppoſta.

Non è ſtata neghittoſa la Chieſa, nell'opporſi, per quanto ho potuto a queſto pubblico diſordine; ed è ſempre ricorſa alle orazioni, ed alle opere di pietà, pregando Dio a ſoſpendere i flagelli contra i peccatori, ed a ſomminiſtrare col ſuo potente ajuto il modo di riparare ad un sì gran male, e fra le altre divozioni indirizzate a queſto fine vi fu quella intrapreſa da alcune Religioſe Famiglie, d'aſtenerſi dal mangiar carne, e cibarſi di ſoli latticinj o dalla Domenica di Settuageſima, o da quella di Seſſageſima, o da quella di Quinquageſima, fino al giorno delle Ceneri; per locchè il Carnevale vien Chiamato *Carnis privium*, e nella Meſſa Mozaraba la Domenica di Seſſageſima ſi dice *Dominica ad tollendas carnes*.

Inſinuando prattiche contrarie.

Et con iſtituire divoti trattenimenti.

Altre divozioni ſono ſtate introdotte nel tempo del Carnevale per lo ſteſſo effetto da uomini dabbene, ed oltre tante altre, fra le quali ſolenne e pubblica è quella introdotta da S. Filippo Neri in queſta Città di Roma della viſita delle ſette Chieſe, della qual coſa parla il Bacci nella di lui vita, i Noſtri Predeceſſori, per accendere in queſti giorni i Fedeli alla frequenza de' Sagramenti, hanno fatta diſtribuzione del Teſoro delle ſante Indulgenze: *Nupero ſed ſaluberrimo invento Pontifices ſummi, depromptis de Theſauro Eccleſiæ largitionibus, Fideles ad incenſam pietatem per Sacramentorum participationem in diebus illis*, parlaſi di quelli del Carnevale, *frequentandam excitarunt, &, ut ſe dant initia, ſpes eſt, diabolum inde extruſum adigendum fore ad captandas alias ſordes*: ſono parole di Teofilo Raynaudo *al tom. 16. delle ſue Opere pag.* 412. *n.* 41.

E col concedere Indulgenze.

Ortatoria del Pontefice ai Veſcovi perchè eſercitino pubblicamente opere pie.

Battaſi dunque, o Venerabili Fratelli, da Voi queſta ſtrada, e col voſtro eſempio s' invitino gli altri, a fare lo ſteſſo. Non ſi tralaſcino, particolarmente in queſti giorni di Carnevale, da Voi l'intereſſenza ai Divini Offizj, la celebrazione in pubblico della Meſſa, la viſita delle Chieſe, e quella degli Spedali, e fate invitto degli Eccleſiaſtici, ed anche di Laici timorati di Dio, che queſto è corteggio buono, ed approvato.

E che ſi eſponga per tre giorni e nelle Chieſe il Santiſſimo.

Si procuri, che in una, o più Chieſe ſi eſponga per un triduo il Venerabile, dando ogni ſera la Benedizione, o dentro la Settimana di Settuageſima, o in quella di Seſſageſima, o in quella di Quinquageſima, o in tutte e tre, concedendo Noi con queſta Noſtra preſente Lettera Circolare una Plenaria Indulgenza, che dovrà pubblicarſi da Voi nelle ſolite forme, e che eſſendo diretta *ad opus pium*, non reſta impedita da altra Indulgenza Plenaria, e che per altri titoli aveſſe la Chieſa, in cui ſi eſpone il Venerabile, a chiunque confeſſato, e comunicato viſiterà in ciaſchedun giorno dei detti tridui il Santiſſimo Sacramento, come ſopra, eſpoſto, pregando di vivo cuore Sua Divina Maeſtà ſecondo l'intenzione di Santa Chieſa, ch' è quella di ſopra eſpoſta.

Per il quale motivo concede l'Indulgenza plenaria.

Il noſtro Appoſtolico miniſtero eſigeva, che vi ſcriveſſimo queſta Lettera. L'eſempio voſtro, che ſiete

Anno 1748.

plum, qui Nobis propinquiores eſtis, longinquiores impellet, ut ad Nos recurrant; qui ſane eos omni, qua poſſumus, ope juvabimus, eaſdemque Indulgentias ipſis, eorumque Diœceſibus, concedere non gravabimur. Et demum Vos ex animo amplectentes, & Vobis ſingulis, Venerabiles Fratres, & Gregi Vobis commiſſo, Apoſtolicam benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. anno VIII. die 1. Januarii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Kal. Januar. MDCCXLVIII. Pontificatus noſtri Anno Octavo.

XLVI.

SUPER OPERIBUS

Venerabili Sorori MARIÆ A JESU DE AGREDA attributis ſub titulo: *Myſtica Civitas Dei, & Miraculum Divinæ Omnipotentiæ.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecto Filio Fr. Raphaeli a Lugagnano Miniſtro Generali Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia nuncupatorum.

Dilecte Fili Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontifici nomine Regum Catholici, & Neapolis poſtulatur, ut ad examen Operum Servæ Dei procederetur.

POSTULATUM ſtudioſiſſime apud Nos fuit a bonæ mem. Trojano Presbytero S. R. E. Cardinali de Aquaviva nuncupato, tum nomine Chariſſimorum in Chriſto Filiorum Noſtrorum Hiſpaniarum Catholici, & utriuſque Siciliæ Regum Illuſtrium, quorum negotiis apud Nos, & Apoſtolicam Sedem agendis præerat, tum etiam pro munere Protectoris Veſtri Ordinis Minorum Sancti Franciſci de Obſervantia, quod ipſe gerebat, ut ſuprema manus imponoretur examini Operis, cujus titulus eſt: *Myſtica Civitas Dei, & Miraculum Divinæ Omnipotentiæ*; quod ſcriptum aſſeritur a Venerabili Ancillæ Dei Sorore MARIA A JESU DE AGREDA: cujus nimirum examinis prolatio impedimentum afferebat Judicio ſuper ipſius Ancillæ Dei Beatificatione, & Canonizatione jamdudum feliciter inſtituto; Quum & juridicæ Inquiſitiones de illius Vita, Virtutibus, & Miraculis in genere, auctoritate Ordinaria jam fuiſſent peractæ, & Commiſſio Cauſæ compluribus abhinc annis a Romano Pontifice ſignata, Sententia ſuper non Cultu jam approbata, & novus etiam Apoſtolica auctoritate Proceſſus confectus fuiſſet, in quo examinati fuerant Teſtes, ſenio aut valetudine affecti, de quibus timeri poterat, ne ex hac vita migrarent, antequam integer Proceſſus ſuper ipſius Ancillæ Dei Virtutibus, & Miraculis in ſpecie, eadem auctoritate Apoſtolica compleretur.

Status illius Cauſæ pro Beatificatione refertur.

Et decreta ſuper operibus ei attributis edita enarrantur.

Acceptis hujuſmodi precibus, ſtatim, pro hujus generis negotiorum cognitione a Nobis acquiſita, dum in ipſis aſſidue tractandis totos quadraginta ſeptem annos verſati ſumus, memoriæ Nobis occurrit Decretum de Præfaro Libro a Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Univerſalis Inquiſitionis die XXVI. Junii Anni MDCLXXXI. editum; novumque ejuſdem Libri examen a venerabilis memoriæ Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XI. cujus temporibus Decretum illud prodiit, demandatum Congregationi Particulari Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad hunc effectum ab ipſo deputatorum; quibus a felicis recordationis Prædeceſſoribus pariter Noſtris Innocentio Papa XII. & Clementi item XII. alii ſubrogati fuerunt, qui ejuſmodi examen explerent; tum etiam noviſſimum ipſius Clementis Deceſſoris Decretum, quo prædicti Operis cenſuram iterum remiſit eidem Sanctæ Inquiſitionis Generali Congregationi; abſque eo quod, vel ab ulla ex Congregationibus particularibus, ut ſupra, deputatis, vel a præfata Generali Congregatione, poſt Decretum anno MDCLXXXI. editum, examen hujuſmodi nedum abſolutum, ſed nec incæptum unquam extiterit, nec enim formalis examinis, multoque minus captæ reſolutionis nomen meretur quidque geſtum eſt in Particulari Congregatione habita die 11. Januarii MDCCXXXIV. Qua de re ſtatim cogitavimus hujuſmodi judicium a Congregatione Sancti Officii avocare, & peculiari Congregationi Sacrorum Rituum, ex aliquibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac nonnullis Sacræ Theologiæ Profeſſoribus a Nobis deputandis conflatæ, & coram Nobiſmetipſis habendæ, novo conſilio committere. Hujus autem avocationis novæque Commiſſionis decernendæ Cauſa in eo a Nobis ſtatuta fuit, quod animadvertimus, præfati Operis examen, tam illud nempe, quod anno MDCLXXXI. peractum fuerat, quam illud, quod aut in Congregationibus particularibus a prælaudatis Prædeceſſoribus deputatis, aut in ipſa Generali Congregatione Sancti Officii, juxta noviſſimum Clementis Deceſſoris Decretum, fieri debebat; ad hoc dumtaxat inſtitutum fuiſſe, ut videretur, an ipſum Opus licite, & utiliter a Fidelibus legi, retineri, ac Typis impreſſum præ manibus haberi poſſet; At vero inſtantiæ a præfato Cardinali de Aquaviva, nominibus, quibus diximus, Nobis exhibitæ, eo potiſſimum tendebant, ut examen Operis fieret ejuſmodi, quale progreſſum Cauſæ Beatificationis, & Canonizationis Ancillæ Dei neceſſarium eſſe dignoſcitur, quo in caſu examen ipſum privative ſpectat ad Congregationem Sacrorum Rituum, ut colligitur ex Decretis ſanctæ memoriæ Urbani Papæ VIII. quæ habent: *Non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales Libri diligenter in Sacra congregatione* (loquitur de Congregatione Sacrorum Rituum) *examinentur.* Hinc eſt, quod licet Venerabilis Servus Dei Robertus Cardinalis Bellarminus præclaros ſuos Controverſiarum libros, non ſine prævis approbationibus & permiſſionibus, vivens in lucem emiſerit; iidemque libri, poſt Typographicas editiones, in Congregatione Indicis novo examini ſubjecti fuerint: Cum tamen actum fuerit: promovenda Cauſa Beatificationis, & Canonizationis ejuſdem Servi Dei, neceſſe omnino fuit Poſtulatoribus eoſdem Libros, una cum aliis illius Scriptis, iterum exhibere in præfata Congregatione Sacrorum Rituum examinandos; ut ipſi adnotavimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 26. num. 2.* ad quod Opus ideo Nos referimus; propterea quod in eo concinnando, præcipuam diuturni graviſque laboris operam impendimus in exponenda praxi, quæ ab ipſa Sacrorum Rituum Congregatione in Cauſis Beatificationis Servorum Dei, & Beatorum Canonizationis provide conſtituta, inconcuſſe obſervatur.

Pontif. avocat dictorum Operum, & Scriptorum judicium illudque remittit particulari Sacr. RituumCongregationi.

Rationibus avocationis, & remiſſionis adducitur.

Hæc ſane Congregatio (quod te latere non arbitramur), prætermiſſis aliis diviſionibus, quæ ad rem præſentem non pertinent, diſtinguitur in Generalem, & Ordinariam. Et Generali quidem intervenit Summus Pontifex, una cum Cardinalibus, quotquot eidem Congregationi adſcripti ſunt, omnibuſque ipſius Congregationis Conſultoribus; atque in ea agitur de Servorum Dei Virtutibus Martyrio, aut Miraculis recognoſcendis, & approbandis. Ordinariam vero conſtituunt ſoli Cardinales cum ipſius Congregationis Secretario, cum Protonotario Apoſtolico, & Promotore Fidei; atque in hac, proter cætera, agitur etiam de reviſione Operum conſcriptorum a Servis Dei, quorum Beatificatio promovetur, quæ reviſio ſequenti methodo peragitur. Cardinalis Cauſæ Relator, ſeu Ponens, ut vocant, unum aut plures, pro ſuo arbitrio, Theologos deputat hujuſmodi Operum Reviſores, qui cenſuram ſuam ſcripto exaratam ad ipſum deferunt; ipſe viro illam præfatæ Congregationi Ordinariæ repræſentat. At ubi gravioris momenti difficultates vertantur, ac potiſſimum ubi Reviſorum judicia inter ſe non conveniant, mos eſt, ut hujuſmodi Reviſorum cenſuræ ſingulis Cardinalibus expendendæ tranſmittantur, aliquando etiam in Breviarium accurate redactæ, Poſtulatoribus Cauſæ communicentur, ut ipſi difficultates excitatas cognoſcant, iiſque per opportunas reſponſiones ſatisfacere curent. Ac demum omnibus in Congregatione perpenſis, quæcumque capta fuerit reſolutio, per ipſius Congregationis Secretarium refertur Summo Pontifici, ad quem pertinet, eam judicio ſuo comprobare; ut latius videri poteſt in præcitato Noſtro Opere *lib. 2. cap. 27. num. 9. & 10.*

Congregationis Sac. Rituum diſtinctio.

Et ſtylus in examinandis ſcriptis Servorum Dei.

Ponti. A. VIII.

Dat. nel anno VIII. del Pont. il dì Gennaro 1748.

ſiete tanto vicini a Noi, moverà i più lontani a far ricorſo a Noi medeſimi; e Noi non mancheremo di porgere a ciaſcheduno Ricorrente ogni noſtro ajuto, eſtendendo anche a pro d' eſſo, e della ſua Dioceſi, le Indulgenze a Voi concedute; ed in fine con pienezza di cuore abbracciandovi, diamo a ciaſcheduno di Voi, o Venerabili Fratelli, ed al Gregge a ciaſcheduno di Voi commeſſo, l' Appoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 1. Januarii MCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Pont. A. VIII.

Pont. ad conſulendum celeritati, ex eadem Congregatione ſelegit quatuor Cardinales.

Ad tramites hujus methodi & conſuetudinis, reviſio Operis de Myſtica Civitate Dei præfatæ Congregationi Sacrorum Rituum Ordinariæ committi debuiſſet. Nos autem, ut majori Judicii celeritati conſuleremus, ex eadem Rituum Congregatione, quatuor dumtaxat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſelegimus, duos nimirum in Canonica facultate apprime verſatos, ſcilicet Venerabilem Fratrem Noſtrum Antonium Xaverium Epiſcopum Prænestinum, *Gentili*, ac Dilectum Filium Noſtrum Albertum Tituli Sanctæ Mariæ de Pace Presbyterum, *Cavalchini*, duoſque alios Sacræ Theologiæ Magiſtros, Dilectos pariter Filios Noſtros Presbyteros, Fortunatum Tituli Sancti Matthæi in Merulana, *Tamburrini*, & Joachinum Tituli Sanctæ Crucis in Hieruſalem, *Beſozzi*, reſpective nuncupatos, quibus, ut ea impleremus, quæ fieri potuiſſent a Cardinali Ponente hujus Cauſæ, ſi ea in ordinaria Sacrorum Rituum Congregatione proponeretur, adjunximus Dilectos Filios Antonium Galli Abbatem Canonicorum Regularium Sanctiſſimi Salvatoris, Joannem Franciſcum Baldini Clericum Regularem Congregationis Somaſchæ, Thomam Sergium Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, & Cœleſtinum Orlandi Abbatem Monachorum Congregationis Cœleſtinæ, qui ipſius Operis diſcuſſioni, & examini incumberent; hujus autem Congregationis Particularis Secretarium deputavimus Dilectum Filium Magiſtrum Ludovicum de Valentibus Promotorem Fidei; cui mandavimus etiam ut difficultates omnes in præfato Opere animadverſas Poſtulatoribus in ſcriptis ederet, ut hi ſuas reſponſiones ad ſingula comparare, atque exhibere poſſent;

Et quatuor Theologos reviſores deputavit.

Et ipſe omnia legit, ac ponderavit.

Quæ omnia a prædictis reſpective peracta, & juxta mentem noſtram expleta fueruut. Ipſi præterea Noſtram univerſo judicio diligentiam, atque Operam præſtare, quantumvis innumeris aliis graviſſimiſque negotiis oppreſſi, non detrectavimus, jubentes, omnia Nobis legonda, ac perpendenda afferri, nec niſi coram Nobiſmetipſis Congregationem deputatam cogi debere; quod factum fuit. Nomina vero Theologorum ad præfatum examen deputatorum palam edicere non recuſavimus, licet non ignoremus, apud Congregationem Ordinariam Sacrorum Rituum in more eſſe, ut ſimilibus in caſibus eorum nomina ſilentio tegat, quod eos ab omni moleſtia, aut offenſionum reſpectu præſtet immunes: ut etiam videre eſt in citato Operis Noſtri *lib. 2. cap. 27. num.* 10. Eidem autem Congregationi mandavimus, ut ipſum Opus juxta normam ab Urbano VIII. in Decretis traditam, diligenter accurateque perponderet; ut habet Decretum a Nobis editum die 3. Auguſti Anni MDCCXLV.

Diligentia adhibita in peragendo examine.

Ex eo die ad diem quintum menſis Decembris proxime elapſi, quo præfata Congregatio Particularis coram Nobis habita fuit, licet biennium & ultra affluxerit, non tamen dici poteſt inutiliter cuctum eſſe tempus; dum, hoc menſium decurſu, prædictus Fidei Promotor varias objectiones adverſus Librum Myſticæ Civitatis Dei multimode excitatas, & huc illuc diſperſas, diligenter collegit; Poſtulatores autem non omiſerunt ſuas Reſponſiones ad ſingula Capita fuſe, docteque opponere; qui vero conſilium ſuum Nobis præbere debebant, omnia perlegere & ponderare non prætermiſerunt; ac demum Nos ipſi præteritas autumnales ferias in eo impendimus, ut momenta Cauſæ coram Nobis diſcutiendæ pleniſſime cognita, animo comprehenderemus.

In Congregatione quid primo examinatum fuerit.

Ut autem ad ea jam veniamus, quæ in Congregatione animadverſa, & ponderata fuerunt, quæque tibi, Dilecte Fili, libenter aperire volumus, ut Ancillæ Dei Cauſa ad ſuum debitum finem recta via dirigatur; illud ante oculos habere opus eſt, quod ſuperius etiam innuimus, nimirum examen Operis, quod nunc inſtituitur, diverſum omnino eſſe ab eo, quod in Congregatione Sancti Officii factum fuiſſet. In iſta enim, Opus ipſum, prout eſt in ſe, præcipuam Judicum curam occupaſſet, qui nequaquam ad ſe pertinere arbitrarentur, inveſtigare, an vere conſcriptum fuiſſet ab eo Auctore, cujus nomen in Titulo præfert: quod adeo verum eſt, ut in eo Tribunali frequenter examini ſubjiciantur Libri, & Opera, quorum Auctores penitus ignorantur. In Iudicio autem, quod fit ex more Congregationis Sacrorum Rituum, primum examinis ſubjectum eſt, ut conſtituatur, quiſnam propoſiti Operis Scriptor extiterit. Quod ſi evidenter non conſtet ad eum pertinere, cujus Beatificationis, & Canonizationis Cauſa agitur; reviſio Operis prætermittitur, atque in ipſa Cauſa, prout res fuerunt, ad ulteriora proceditur; nec ullum examen libri inſtituitur, niſi manifeſte conſtiterit, illius Auctorem eſſe ipſum Dei Servum, cujus nomine inſcriptum perhibetur. En verba Decretorum Urbani VIII. *Præterea illud etiam diligentiſſime indagandum eſt, an ille, vel illa, pro cujus Canonizatione inſtatur, ſcripſerit aliquos Libros, Tractatus, Opuſcula, Meditationes, vel quid ſimile. Nam ſi ſcripſiſſe conſtiterit, non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Cougregatione examinentur, utrum contineant errores contra Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam.* Ubi Prædeceſſor Noſter non dixit: *ſi ſcripſiſſe, probabile, vel veriſimile ſit*; ſed ait: *ſi ſcripſiſſe conſtiterit*. Quibus verbis non probabilitas, ſed certitudo requiritur; quemadmodum, attenta etiam inconcuſſa praxi præfatæ Congregationis alibi a Nobis aſſertum fuit; *de Canonizat. Sanctor. lib. 2. cap. 34. num. 4.*

Anno 1747.

Videlicet an evidenter conſtet Opus a Dei Ancilla ſcriptum fuiſſe.

Pro hac probatione non ſufficit, ſub ejus nomine fuiſſe opus impreſſum.

Neque ad evitandum hujuſmodi probationis rigorem ſatis eſt dicere, quod Opus illud, de quo agitur, iterato impreſſum fuit, conſtanterque vulgatum ſub nomine Sororis MARIÆ A JESU; hoc enim aliquam vim haberet, ubi Opus ipſum, Ancilla Dei vivente, in lucem prodiiſſet, atque ubi conſtaret, ipſam non ignoraſſe hujuſmodi librum ſuo nomine circumferri, neque eam contra reclamaſſe, aut partum abnegaſſe, nec alium quempiam extitiſſe, qui eam crimine plagii accuſaret; ex his enim omnibus ſimul junctis validum exurget argumentum pro eodem Opere Ancillæ Dei certius tribuendo. At Opus, de quo agitur, poſt ipſius Ven. Sororis mortem Typis excuſum fuit: quemadmodum vero, ſi in aliquo Tabulario inventum fuiſſet in Codice manu exaratum, ipſi Ancillæ Dei tuto adjudicari non poſſet, niſi per legitimas probationes doceretur, illius eſſe ſtylum atque ſcriptionem; ita, dum poſt ejus mortem, a Typographis deſcriptum, in manibus Hominum invenitur; ut ei tuto adjudicetur, cujus nomen in fronte gerit, ſimiles omnino probationes requiruntur, eaſque perfici oportet ſuper ipſius Operis Authographo; quod proinde exhiberi neceſſe eſt, ut inhærendo ſemper receptæ praxi, obſervavimus *citato noſtro lib. 2 cap. 26. n. 6.*

Neque Poſtulatorum confeſſio.

Minuſque ſufficit ad requiſitum probationis rigorem declinandum, ſubjungere, quod omitti poſſit adeo exquiſita diſcuſſio, dum Poſtulatores ipſi admittunt, & aſſerunt, Opus illud a Venerabili MARIA DE AGREDA conſcriptum fuiſſe. Relata enim verba, *Si ſcripſiſſe conſtiterit*, non in gratiam Poſtulatorum, ſed in favorem veritatis, in Decreto Urbani VIII. poſita ſunt. Quapropter, ſi licet Poſtulatoribus (id quod non ſemel evenit) ſuſtinere, librum alicui Servo Dei forſan tributum, certis deficientibus argumentis, ad Ipſum revera non pertinere; nullo pacto negari poteſt, jus eſſe Judici exquirere, an per legitimas probationes, ut par eſt, manifeſte conſtet, Librum alicujus Servi Dei nomine inſcriptum, ab eo reipſa compoſitum fuiſſe.

Quia inquiſitio fit in favorem veritatis.

Exemplum in cauſa S. Jacobi de Marchia.

Hujus rei exemplum clariſſimum datum eſt in Cauſa Sancti Jacobi de Marchia Ordinis Veſtri. Poſtquam enim difficultas promota adverſus illius doctrinam de Sanguine Chriſti, prolatis duobus Brevibus Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ II., ſublata fuerat; altera excitata fuit adverſus doctrinam pariter ab ipſo traditam in quodam Dialogo *adverſus Fraticellos*, qui aſſervabatur in Archivio Fratrum Minorum de Obſervantia apud Sanctum Iſidorum de Urbe, quemque VVadingus a Beato Jacobo conſcriptum, ac proprio ipſius chirographo exaratum aſſerebat. Poſtulatores vero, de Dialogi Auctore, deque Scri-

ptore

ptore Codicis minime dubitantes, omnem operam ponebant in propugnanda Doctrina in eodem aſſerta. Verum, quum ſanctæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. Codicem ipſum ex Archivio extrahi juſſiſſet, duoſque claros Viros antiquorum characterum Peritos, Alexandrum Zacagnum, & Juſtum Fontaninum, deputaſſet, qui dijudicarent, an vere Beati Jacobi Scripturam contineret; quumque horum judicia minime inter ſe convenientia fuiſſent: idem Prædeceſſor Nobis tunc in minoribus conſtitutis, & Promotoris Fidei munus gerentibus, mandavit, ut Sententiam Noſtram de tota re in ſcriptis exponeremus. Noſtra autem Sententia fuit, in ejuſmodi judiciorum varietate, ac probationum incertitudine, reſponderi poſſe, de Auctore Dialogi *non conſtare*, atque ita ad ulteriora in Cauſa procedi: cui quidem conſilio quum Pontifex benigne annuiſſet, liberum curſum ipſa Cauſa deinde habuit, ac poſtea ſub recolendæ memoriæ Benedicto Papa XIII. Benefactore Noſtro, felicem exitum ſortita eſt; quemadmodum in ſæpecitato Opere noſtro *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 7., relatum habetur.

Examinantur rationes adductæ ad probandam identitatem Operis.

Regulis hiſce conſtitutis, ut ad rem noſtram propius accedamus, ex actis apparet, quod uſque ab anno MDCLXVIII. Tiraſonenſis Epiſcopus, tunc exiſtens, Vir doctus, & Venerabilis MARIÆ nomini ac memoriæ devotus, ſua Ordinaria utens auctoritate, non modo Proceſſum confecit ſuper fama ipſius Virtutum, atque Miraculorum, ſed etiam quum ei relatum eſſet, in Cœnobio Monialium de Agreda exiſtere Autographum Operis de Myſtica Civitate Dei, mandavit ipſum ſibi exhiberi. Quod quum factum eſſet, is quidem, inſpecto Codice, dixit, illius Scripturam, exceptis Capitulorum Titulis, eſſe a Venerabili Sorore MARIA A JESU; addiditque, ſe ideo hoc aſſerere, propterea quod illius characteris forma ſibi cognita eſſet, ex inſpectione plurium Epiſtolarum ab illa ſcriptarum, ejuſque nomine obſignatarum. Procurator autem Cauſæ, ut Epiſcopi dicto ampliorem fidem adſtrueret, tres alios Teſtes producit, inter quos erat ipſius Cauſæ Notarius, qui tamen non ſingillatim examinati fuerunt, ſed, præſtito Juramento de veritate dicenda, uno ore dixerunt, ipſum Codicem, exceptis Titulis, ut ſupra, Ancillæ Dei charactere jam pridem ſibi cognito conſcriptum eſſe. Qua de re idem Epiſcopus juſſit hujuſmodi Operis exemplum in forma authentica deſcribi, eoque in proceſſu inſerto, prædictum aſſertum Authographum Monialibus reddi; quæ omnia, ut ipſe juſſerat, impleta fuerunt.

Et ſignanter ſcriptura illius proprio charactere.

Recognita per teſtes habentes notam manum.

Porro, ſi Sanctus Athanaſius in humanis ageret, hujuſmodi probationis genere forſitan contentus non eſſet. Quum enim ipſe ſeditioſas quaſdam Epiſtolas ſcripſiſſe diceretur, eoque nomine apud Imperatores per calumniam accuſaretur, nil minus requirebat, quam ut Epiſtolæ ipſæ in medium proferrentur, tum aliæ invenirentur ipſius manu conſcriptæ, quæ cum illis conferri poſſent: *Primum quidem literas ſaltem noſtram ſimiles proferant*; Et tamen id ſatis adhuc non fore aſſerebat: *At nequaquam tutum illud fuerit &c.*, *Veſtras quippe Imperatorum manus ſæpe ſunt imitati, unde ſimilitudo illa ſcriptis auctoritatem minime dederit*, ut legitur *tom. primo Ipſius Operum Pariſiis impreſſ. anno* MDCLXXXVIII. *pag.* 298. Quæ Athanaſii verba ideo attulimus, ut oſtenderemus huic Sancto Doctori minime perſuaſum fuiſſe, ex characteris ſimilitudine tuto evinci poſſe, librum aliquem revera conſcriptum eſſe ab eo, cui tribuitur a Teſtibus, aſſerentibus, ideo ſibi cognitam eſſe illius characteris formam, quod alias viderint chartas ab eodem ſcriptas, ſuoque nomine obſignatas. Ac de ſufficientia probationis Scripturæ *per Teſtes habentes notam manum*, innumeras Juriſperitorum auctoritates hic colligere in promptu eſſet. Receptum eſt enim, ubi de fide Chirographi diſputatur, ut requiratur depoſitio Teſtium, qui adfuerint, & viderint, dum ab eo ſcriberetur, cujus manu ſcriptum aſſeritur. Attamen cum id, quod ad comprobandam brevioris Scripturæ veritatem omnino requiritur, non æque exigi poſſit, ubi, ut in caſu noſtro, de Opere agitur ſatis prolixo & amplo; hoc ſaltem requirendum viſum eſt, quod nimiæ ſeveritatis a nemine incauſandum putamus, ut nempe allata probatio legitimis adminiculis fulciatur. Si qui enim ex Juriſperitis admittunt probationem characteris, quæ fit per Teſtes habentes notam manum; hi omnes docent hujuſmodi Teſtibus non aliter deferendum eſſe, quam ſi ſufficienter adminiculati dignoſcantur; quod Ipſi jam obſervavimus *de Canoniz. Sanctor. lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 6. Si vero hujuſmodi adminicula requiruntur, ut fides habeatur Teſtibus *ſingillatim* examinatis, quique cum omnibus debitis ſolemnitatibus, alter ſeorſim ab altero Teſtimonium dixerunt; nonne majori Jure requirenda erunt in præſenti caſu, in quo adducuntur dumtaxat Teſtes *turmatim* recepti (quorum modica in Jure habetur auctoritas, ut videre eſt in præfato *noſtro lib.* 2. *cap.* 49. *num.* 2.), quique poſt auditam ſui Superioris aſſertionem, coram ipſo teſtificantes, eidem adſtipulari quodammodo debebant. Nec audiendi ſunt, qui excipiendo, ajunt, Proceſſum, de quo agitur, non Apoſtolica, ſed Ordinaria auctoritate confectum fuiſſe. Etenim Proceſſus Ordinarii, ſi non ad normam literarum Remiſſorialium, a Congregatione Sacrorum Rituum expeditarum, at ſaltem ad Juris communis tramites ſunt conficiendi; non autem aliunde, quam a Jure communi deſumpta ſunt, quæ huc uſque adnotavimus.

Ex hoc quænam probatio deſumi poſſit expenditur.

Reſolvitur id non ſufficere, niſi Teſtes ſint adminiculati.

Modus adminiculandi Teſtes.

Quod ſi a Nobis ulterius quæratur, quænam putamus eſſe adminicula ad imperfectam hujuſmodi probationem roborandam neceſſaria; facile reſpondebimus alia procul dubio exiſtere Scripta, præter Myſticam Civitatem Dei, Sororis Mariæ charactere exarata. Id enim aſſerit Frater Joſeph Ximenius in Vita ipſius Ancillæ Dei § 32. *num.* 129. Præterea fieri non poſſe, quin alia complura ipſius Chirographa, ſeu Schedulæ inveniantur, quum eadem Agredani Monaſterii regimen diu obtinuerit: Vera autem illius characteris forma ſemel percognita, advocandi ſunt Periti, qui comparantes codicem, de quo agitur, cum aliis ipſius ſcriptis, de identitate characteris juxta eorum artis regulas, judicium faciant. Tum vero indubia illa characteris exemplaria, ipſumque controverſum Opus, una cum Peritorum judiciis, Romam tranſmitti debent, ubi alii deputabuntur Periti, qui omnibus recte perpenſis, de hujuſmodi characteris identitate, deque tranſmiſſis Peritorum judiciis, ſententias ſuas aperiant. Quamvis vero hujuſmodi probatio, quæ *per comparationem* appellatur, inter ſubſidiarias, ſive ſemiplenas probationes numeretur (id quod a Nobis demonſtratum eſt *cit. lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 5. *&* 6.) Si tamen hæc cum altera conjungatur, quæ antea facta fuit *per Teſtes, habentes notam manum*; haud parum ponderis apud ſapientes Judices habere poterit. Neque putes novam hanc eſſe methodum, quam tibi indicamus; hæc enim conſtanter fuit conſuetudo Congregationis Sacrorum Rituum, quam etiam nuper ſequuta eſt in Cauſa Beati Joannis Cantii; ut in præfato *noſtro lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 8. *& ſeqq.* adnotavimus. Neque tibi in mentem veniat dubitare de ipſius aſſerti Authographi, aliorumve ſcriptorum amiſſione. Hęc enim, poſtquam ut oportuit, inſpecta fuerint, iiſdem redduntur, a quibus exhibita fuerunt; ut Nos etiam teſtati ſumus *eodem lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 8. eaque a te ipſo reſtitui poterunt eidem Monaſterio de Agreda in quo fertur, Ancillam Dei ea aſſervari voluiſſe, ut legitur in ejus Vita *part.* 3. *Myſticæ Civitatis, Auguſtæ Vandelicorum impreſſ. pag.* 244. *ad num.* 18.

Altera inquiſitio facienda.

Quod Opus ab ipſa compoſitum, fuerit.

At non hic ſiſtunt inquiſitiones, quas perfici opus eſt, ut, ad normam Decretorum Urbani VIII. pronunciari valeat, *conſtare*, quod Myſtica Civitas Dei a Venerabili Maria a Jeſu conſcripta fuerit. Novum profecto non eſt, neque difficile intellectu, quod quis propria manu deſcribat Opus, quod vel ab alio integre compoſitum fuerit, vel cujus magna pars aliena conſtet inventione ac doctrina. Quod cum advertiſſent Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in Cauſas Canonizationis Beatæ Thereſiæ a Jeſu, de ipſius Operibus id potiſſimum ſibi comprobandum ſumpſerunt; quod nempe *ipſa Beata Thereſia ſua propria manu, & non aliena induſtria, ſeu alicujus alterius humano ſtudio iſtos libros compoſuerit*, ut videre eſt relatione ab ipſis confecta, ſub titulo *de Virtutibus artic.* 2. *§. primo pag.* 269. *impreſſa Viennæ anno Sal.* 1628. Porro de Myſtica Civitate Dei non id affirmatur, neque pro certo contenditur, quod a Ven. Maria a Jeſu compoſita non fuerit. An negari nequit, quin uſque ab initio aliqua

de hoc excitata fuerit dubitatio. Etenim ipſe Tiraſonenſis Epiſcopus, qui, ut ſupra dictum eſt de ejuſdem Ancillæ Dei Virtutibus & Miraculis Anno MDCLXVIII. Proceſſum Ordinarium conſtruxit; quum præcedenti anno MDCLXVII. Præfatum Opus ampliſſima ſua approbatione commendare voluiſſet; hoc etiam ſibi præſtandum cenſuit, ut eos confutaret, qui hujuſmodi ſcriptionis gloriam Ancillæ Dei abrogabant; ut videri poteſt *in Summario præliminari hujus Cauſæ pag.* 39. *litt. D.* quod ſane ſupervacaneum fuiſſet, niſi jam tunc aliqui extitiſſent, qui ea de re dubitaſſent; quemadmodum ab aliis etiam ad hæc uſque tempora dubitatum fuiſſe non ignoras.

Signanter ob dubium alias excitatum.

Varia argumenta licet ad hoc adducta fuerint.

Hoc igitur dubium e medio tolli oportet, ut tuto pronunciari valeat, Ancillæ Dei Opus eſſe hoc, de quo agitur. Equidem non negabimus, quin *in Reſponſionibus Præliminaribus pag* 25. *n.* 46. magna argumentorum vis collecta fuerit ad oſtendendum, non alteri, quam ipſi Ancillæ Dei, nulloque modo potiſſimum illius Confeſſario, hoc Opus tribuendum eſſe. At cum, præter Myſticam Civitatem Dei, tot alia extent Opera, quæ ab eadem procul dubio confecta perhibentur; quumque ex artis criticæ regulis, validiſſimum argumentum pro dignoſcendis librorum Authoribus in comparatione ſtyli, ejuſque ſimilitudine, aut difformitate conſtituatur; cur adhibitæ non fuerunt opportunæ diligentiæ ad comprobandam uniformitatem ſtyli Myſticæ Civitatis Dei cum aliis Operibus ab eadem Ancilla Dei indubitanter conſcriptis? Quod enim citatus Ximenius in ſuo Prologo Galeato §. 12. *n.* 95. de hujuſmodi ſtyli uniformitate teſtatur, minime ſufficiens reputatur, quouſque neceſſaria Operum comparatio, de qua diximus, inſtituta non fuerit.

Deeſt tantum probatio per comparationem ſtyli.

Comparatio quoque Operis ſecundo loco ſcripti cum copia primi combuſti eſt facienda.

Præterea legitur in Hiſtoria Vitæ ejuſdem Sororis Mariæ a Jeſu, quod quum ipſa ſcripſiſſet Opus Myſtycæ Civitatis Dei, Confeſſarius quidam illius ſpiritum non plane noſcens, ei præcepit, ut Opus illud flammis combureret. Quod quum ab ipſa ſtatim perfectum fuiſſet, alter deinde Confeſſarius in rebus Divinis magis expertus, eidem mandavit, ut hujuſmodi Opus de novo recuderet; licet prioris exemplum apud Catholicum Regem Philippum IV. extaret, ipſius piiſſimi Regis juſſu deſcriptum, antequam illius authographum combureretur; Eveniſſe autem, non ſine Miraculo, ut idem Opus brevi tempore ab Ancilla Dei iterum conſcriberetur, abſque ulla diſcrepantia ab eo, quod antea combuſtum fuerat; niſi quod parva quædam additamenta, ac nonnullarum rerum elucidationes acceſſerunt novo Codici; quem aſſerunt eumdem eſſe, qui in Agredano Monaſterio pro Autographo aſſervatur, & ex quo Epiſcopus Tiraſonenſis deſcribi juſſit exemplum in ſuo Proceſſu, ut ſupra diximus, inſertum. Ita narrat prædictus Joſeph Ximenius *in Vita Ven. Sororis Mariæ a Jeſu* §. 32. *num.* 125. *& ſeqq.* qui etiam *in Prologo Galeato* §. 12. *n.* 94. de uniformitate Operis jam cremati cum eo, quod nunc viſitur, ita teſtatur: *Dubium tamen non eſt, idem prorſus fuiſſe opus, quod poſtea iterato ſcribere aggreſſa eſt, hodieque in lucem prodit ad literam, abſque differentia alia, præter additiones quaſdam, & majorem explicationem punctorum aliquorum, prout comprobatur ex Tranſumpto primi illius Authographi, quod Philippus IV. ſecum habebat, ideoque ab incendio ſuperfuit*. Extabat igitur, quo tempore Ximenius ſcribebat, exemplum Operis Philippo regi traditum ante Autographi combuſtionem; nec enim aliter comparari potuiſſet cum Opere iterum exarato. Quumque ipſe Rex, ejuſque Succeſſores, Ancillam Dei tanta veneratione proſequuti fuerint, credibile non eſt, hujuſmodi exemplum, ſive in Regia Bibliotheca S. Laurentii (in qua condita fuerunt Opera Sanctæ Thereſiæ, ut refertur in citata Relatione illius Cauſæ ab Auditoribus Rotæ confecta *pag.* 270.), ſive alibi, aſſervatum non eſſe. Hoc itaque exemplum ſi exquiratur, id quod omnino neceſſe eſt, haud difficile, ut putamus, invenietur. Eo autem reperto, ſi hujuſmodi comparatio inſtituetur, qualem Ximenius ſe perfeciſſe aſſerit, judicium fieri poterit de aſſerta uniformitate. Ac denique, ſi additamenta, & explicationes, quas idem Ximenius innuit, examinabuntur, complures obſcuritates ex his omnibus tolli poterunt, quę hanc Cauſam plus ſatis involvunt.

Non ideo nimia cauſæ injicitur mora.

At dices, ex ejuſmodi operationum ſerie majorem afferri moram progreſſui Cauſæ Beatificationis Ancillæ Dei, cujus expeditio tibi, tuiſque Religioſis omnibus in Votis eſt, & pro qua Protector olim veſter bonæ memoriæ Cardinalis de Aquaviva, nominibus etiam Hiſpaniarum Catholici, & utriuſque Siciliæ Regum, demiſſas Nobis preces obtulerat. Verum animadvertendum hic eſt, in hujuſmodi Cauſa nihil aliud huc uſque peractum fuiſſe, niſi quod, poſt Proceſſum ab Ordinario conſtructum, admiſſa eſt introductio ipſius Cauſæ; approbata ſententia ſuper non cultu; & peculiaris auctoritate Apoſtolica Proceſſus confectus, ad excipiendas depoſitiones Teſtium, quorum vitæ obitus imminere timebatur, ut ſupra narravimus. Antequam vero deveniatur ad præcipuum proponendum Dubium ſuper Virtutibus, deindeque ad aliud ſuper Miraculis, ex quibus nempe potiſſimum pendet optata Beatificationis concluſio; opus eſt, non quidem ex nova lege, quæ pro hac Cauſa peculiariter ſtatuta fuerit, ſed ex veteribus, & generalibus legibus Congregationis Sacrorum Rituum, ut omnia, quę extant, Opera ab Ancilla Dei conſcripta, examini ſubjiciantur; Proceſſus Apoſtolicus ſuper fama Virtutum, & Miraculorum in genere conficiatur; tum ſuper ejus relevantia pronuncietur; alter deinde Proceſſus Apoſtolicus in ſpecie ſuper Virtutibus, & Miraculis conſtruatur; ac tam de Proceſſus Ordinarii, quam de aliorum Apoſtolicorum validitate judicetur.

Pont. indulget, ut interim ad examen aliorum Operum.

Pendente autem Judicio ſuper libro Myſticæ Civitatis Dei, nihil ex præmiſſis omnibus fieri poſſet, reſiſtentibus Decretis Urbani VIII. quorum verba ſuperius etiam allata ſic habent, *Nam ſi ſcripſiſſe conſtiterit, non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Congregatione examinentur*. Nos tamen, his minime obſtantibus, de Apoſtolicæ auctoritatis, & liberalitatis plenitudine, atque etiam aliquibus Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis, quæ in citato Opere noſtro *lib.* 2. *cap.* 27. retulimus, quamvis non adeo amplis, innixi; ex ſpeciali gratia libenter indulgemus, ut, licet nec de vero hujus libri Auctore, neque de ejus approbatione, quidquam adhuc ſtatutum fuerit, nihilominus & ad examen aliorum Operum ejuſdem Ancillæ Dei procedi valeat; &, conſequutive ad novum Proceſſum Apoſtolicum, judicium ſuper fama ipſius Virtutum, & Miraculorum in genere fieri poſſit; & alter etiam Proceſſus Apoſtolicus ſuper ipſius Virtutibus, & Miraculis in ſpecie conficiatur; & tam Proceſſus Ordinarii, quam aliorum Apoſtolicorum validitas expendatur: animadverſiones quoque ſuper Virtutibus in ſpecie a Promotore Fidei exponantur, eiſque opportunę Reſponſiones, ſi placet, a Poſtulatoribus comparentur; dummodo tamen ipſum Dubium *ſuper virtutibus in ſpecie* in Congregatione Sacrorum Rituum non abſolvatur, antequam Judicium de omnibus Ancillæ Dei Operibus prolatum fuerit. Perſuaſum autem tibi eſſe volumus, Nos, hac conceſſionis amplitudine, ultra ſervatos a Prædeceſſoribus Noſtris fines longe progreſſos eſſe, propter piam affectionem, quam erga Ancillam Dei merito fovemus; teque etiam intelligere, dum præfatum Dubium de illius Virtutibus in ſpecie, non niſi poſt ejuſdem Operum approbationem abſolvi volumus, magnam a Nobis utilitatem afferri illius Cauſæ, quæ ſcilicet ex ipſis Operibus, ſi approbata fuerint, majorem procul dubio ſplendorem accipiet.

Et ad Proceſſum ſuper fama Virtutum &c. procedi poſſit.

Quæ vero interim fieri permiſimus, dum præfati Operis Reviſio abſolvitur, ea Nos quidem paucis verbis complexi ſumus. Verum, ut eadem ad exitum perducantur, non parum temporis neceſſarium erit. Cujus temporis decurſu ſi ea ſimul perficientur, quæ ſuperius facienda indicavimus, ad approbationem Operis de Myſtica Civitate Dei attinentia; profecto evidenter agnoſces, non modicum compendium ipſi Beatificationis Cauſæ obveniſſe ex eo, quod a Nobis, ut ſupra, ſtatum fuit.

Poſt probationes circa identitatem primodicti Operis inquiſitio ſuper illius doctrina erit facienda.

Hoc eodem temporis decurſu, Nos ipſi omnem diligentiam adhibere non omittimus, ad hoc ut, ſi aliquando probatum fuerit, Myſticam Civitatem Dei a Venerabili Maria a Jeſu vere compoſitam fuiſſe, tunc demum, vita comite, Judicium Noſtrum proferre valeamus, an liber ipſe *contineat errores contra Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam*, juxta relatum ſuperius Urbani Prædeceſſoris Decretum. Quamobrem mandavimus etiam ſingulis Cardinalibus, atque Theologis peculiarem Congregationem a Nobis, ut ſupra, deputatam conſtituen-

Anno 1748.

ſtituentibus, ut unuſquiſque ſuam hac de re ſententiam ſcripto conceptam, ſuoque ſigillo obſignatam in manus Noſtras remittant, volentes omnia hujuſmodi Judicii capita in anteceſſum per Noſmetipſos debita maturitate, una cum Judiciis Academiarum Salmanticenſis, Complutenſis, Lovanienſis, ac Tholoſanæ, penſare.

Utque nihil Te lateat eorum, quæ ad ſternendam hujuſmodi Judicio viam interim examinare decrevimus; hoc primum tibi notum eſſe volumus, magnam Nobis ſemper opinionem fuiſſe, atque adeo eſſe de bonæ memoriæ Cardinali de Aguirre, cujus familiari conſuetudine, in juvenili ætate conſtituti, olim uſi ſumus; quemque non minori apud te exiſtimatione eſſe arbitramur; neque putamus ab Alumnis veſtri Ordinis recuſatum iri Judicem in Cauſa Myſtica Civitatis Dei, pro qua ipſum ſuum ſtudium tantopere declaravit.

Cenſura Facultatis Pariſienſis adverſus verſionem Gallicam Myſticæ Civitatis Dei.

Eo vivente, Anno Domini MDCXCVI., prodiit Cenſura Facultatis Sorbonicæ in primam Partem hujus Operis, quæ refertur *in Diario Sapientium Tom. 24. pag. 51. & pag. 516.* & inſerta eſt per extenſum *in Tom. III. Collectionis Judiciorum, Pariſiis editæ an. 1736. pag. 150. & ſeq.* Quæ ſane cenſura quum præfato Cardinali magnopere diſplicuiſſet, ab eodem impugnata eſt peculiari Scripto, quod exhibitum non fuit. Idemque præterea ſcripſit Epiſtolam unam ad Galliarum Regem, & alteram ad Archiepiſcopum Pariſienſem; in hac vero, quæ data fuit die IV. Auguſti Anni MDCXCIX., faſſus eſt, propoſitiones in præfato libro a Sorbonica Facultate notatas, prout jacent in verſione Gallica, qua uſi ſunt Pariſienſes Theologi, jure, meritoque damnatas fuiſſe; verumtamen hujuſmodi verſionem parum fidelem eſſe contendit.

Card. de Aguirre cenſuram approbat, verſionem rejicit.

En verba Epiſtolæ relatæ in veſtro Summario Præliminari *§. IV. num. 8. pag. 214.*: *Nel di cui idioma*, de Gallica lingua loquitur, *così tradotte, ancor Io concorro in aſſerire, cha ſiano ſtate giuſtamente cenſurate da codeſta Univerſità*. Itaque Cardinalis de Aguirre cenſuram Sorbonæ approbat, verſionem libri non approbat; Cenſuræ ſubſcribit, relate ad verſionem Gallicam, eamdemque cenſuram ideo rejicit, quod verſionem illam minus fidelem exiſtimat. Hæc autem verſio non alia eſſe poteſt, quam quæ ex Hiſpanico idiomate in Gallicum facta eſt a Patre Croiſet Ordinis Veſtri Presbytero, quæque impreſſa fuit Maſſiliæ eodem Anno, quo prodiit in lucem Cenſura Sorbonicæ Facultatis. Atque hæc eſt illa verſio, quæ in Summario Cauſæ tam magnis elogiis in Cœlum tollitur. Cardinalis de Aguirre Hiſpanus Croiſetum Gallum reprehendit, tamquam in Hiſpanico idiomate parum verſatum.

Verſionis fides examinanda.

Si quis vero Traductoris Galli partes ſuſcipiens, Cardinalem Hiſpanum, tamquam Gallicæ linguæ minus peritum reprehenderet, totum Judicium in ancipiti hærere neceſſe eſſet. Quare, ut hujuſmodi difficultatum involucra tollantur, Noſtræ curæ erit aliquem invenire in utroque idiomate probe, periteque verſatum, cujus diligentia rei veritatem in claro poſitam tuto dijudicare poſſimus.

Et objectiones Euſebii Amort.

Novimus præterea, non Tibi ignotum eſſe Opus *de Revelationibus, & Viſionibus*, ab Euſebio Amort Canonico Regulari Lateranenſi editum Anno MDCCXXXIV., in quo præfata quidem Cenſura Pariſienſis Facultatis reprobatur, ſed aliæ, ac diverſæ objectiones fiunt adverſus Myſticam Civitatem Dei. Cui novo Cenſori fuſe reſpondit doctus quidam Ordinis Veſtri Profeſſor Frater Didacus Gonzalez Mattheo Hiſpanus, qui ſuas Reſponſiones Nobis dicatas ſuperiori Anno MDCCXLVII. Matriti edidit, Nobiſque tranſmiſit. Harum quoque objectionum, & Reſponſionum examen fieri debet, & a Nobis, Deo adjuvante, fiet, antequam de Myſtica Civitate Dei ſententiam proferamus, quum nullam in hoc graviſſimo Judicio diligentiam ſupervacaneam fore judicemus.

Concluſio cum prolatione Decreti.

Hæc erat, quæ tibi innoteſcere volebamus. Nunc ea, quæ in præfata Congregatione Particulari coram Nobis deliberata fuerunt, in ſummam colligendo, ſequens Decretum, de ejuſdem Congregationis conſilio atque unanimi ſenſu, edicimus; nempe: *Ex hactenus deductis non conſtare, prout oportet, in caſu & ad effectum, de quo agitur, quod Opus inſcriptum* Miſtica Città di Dio, *ſit Opus Venerabilis Servæ Dei ſororis Mariæ a Jeſu de Agreda ex gratia tamen ſpeciali, Poſtulatoribus indulgeri, ut in Cauſa Beatificationis, & Canonizationis ejuſdem, ad ulteriora procedatur, ita tamen, ut dubium ſuper Virtutibus non abſolvatur, niſi prævio iterato novo definitivo Decreto, aut a Nobis, aut a Noſtris Succeſſoribus, præmiſſis, uti ſupra, reſpective præmittendis, edendo; in quo, vel ſtatuatur Opus prædictum non eſſe Servæ Dei, vel, conſtito eſſe Opus ejuſdem, definiatur, nihil, vel in eo, vel in aliis Operibus ejuſdem Servæ Dei, reperiri, quod ſit contra Fidem, bonos mores, vel quod ſapiat doctrinam aliquam novam, & peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam, juxta præſcripta in Decretis Urbani VIII.* Tibi, Dilecte Fili, univerſoque Ordini tibi commiſſo, Benevolentiæ Noſtræ pignus, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Pont. A. VIII.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die decima ſexta Januarii Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

Dat. Pontif. anno VIII. die 16. Januarii 1748.

DE ORDINE

XLVII.

Servando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regulares.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Præmium.

SI datam hominibus fidem frangere, conventioneſque eas, quæ ab humanis legibus robur accipiunt, abrumpere, ac violare non licet; multo magis neceſſe eſt obligatum Deo mentis propoſitum immutabiliter ſervari, Noſque præſertim, utpote ſacrorum Legum cuſtodes a Deo conſtitutos, oportet earum pactionum, quæ Divino & Eccleſiaſtico jure indiſſolubiles ſunt, perpetuam firmitatem, & obſervantiam aſſerere. Eam ob rem jam uſque ab Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. Pontificatus Noſtri II., Apoſtolicas Literas dedimus, incipientes: *Dei miſeratione*, in Bullario Noſtro deinde editas *Tom. I. num. 33.*, quibus certum præſcripſimus ordinem, in Tribunalibus Eccleſiaſticis ſervandum, quum in ipſis diſcuti & definiri deberent Cauſæ, in quibus de nullitate alicujus matrimonii contracti ageretur; non eo quidem conſilio, ut ſi quod forte matrimonium cum impedimento aliquo dirimente initum fuiſſet, de illius nullitate judicium poſtulari, aut fieri prohiberemus; ſed, ut in hoc graviſſimo judicii genere, in quo de ſacro Connubiorum fœdere agitur, plenitori veritatis elucidationi conſuleremus; utque Judices, non ſine certiſſima cognitione omnium, quæ ad rem maxime conducunt, hujuſmodi vinculum ex tot rationibus inſolubile, ſententiis ſuis, tamquam irritum ab initio, diſſolverent. Cujus quidem Conſtitutionis utilitas, Deo favente, ad hunc diem aperte comprobatur; quum ex eo tempore, neque tot Cauſæ ſuper prætenſa Matrimoniorum nullitate in Tribunalibus pendeant; nec tam frequenter, ut antea, Nobis exhibeantur preces pro obtinendis diſpenſationibus ſuper Matrimonio rato, & non conſummato: dum ſcilicet ante omnium oculos propoſite ſunt difficultates paulo quidem majores, ſed omnino juſtæ, quæ, ex novo ordine a Nobis ſtatuto, cuilibet ſuperandæ ſe offerent, antequam optatum finem aſſequatur.

Methodus a Sanctitate ſua præſcripta in cauſis matrimonialibus.

Ex eiſdem rationibus ſtatuit novum ordinem præſcribere pro judiciis ſuper nullitate Profeſſionum Regular.

Quemadmodum itaque pro Matrimoniis carnalibus a Nobis proviſum fuit, ita nunc de ſpiritualibus animarum nexibus, de Religioſis videlicet utriuſque ſexus Regularium Profeſſionibus, pari ratione ſtatuere decrevimus: nimirum certam normam ac methodum tradere, quam obſervare debeant Judices Eccleſiaſtici, quoties judicia ſuper nullitate Profeſſionum in aliquo Ordine Regulari a Sede Apoſtolica approbato factarum, coram ipſis agitari contingat; neque id quidem ad hunc finem, ut aditus intercludatur iis, qui juſtis de cauſis hujuſmodi actiones intentare velint, ac poſtulent, Profeſſionem a ſe factam ex capite nullitatis, irritum declarari; ſed, ut ipſi Judices rerum veritatem in ſpecie dignoſcere, ſuaſque ſententias indubiis fundamentis innixas proferre valeant; ac ne unquam, ex ignorantia factorum, aliquem decernant ſolutum vinculo, dum is forte, valida ſolemnium votorum profeſſione emiſſa, Religioſo Ordini, cui nomen dedit, re ipſa maneat adſtrictus. Qua ex methodo a Nobis tradenda hunc fructum, ſimiliter obventurum ſperamus, ut & ratiores in poſterum in Tribunalibus futuræ ſint Cauſæ ſuper

præ-

Pont. A. VIII

prætenſa Profeſſionum nullitate; & qui deinceps hujuſmodi nullitatis declarationem in foro externo obtinuerint, & conſequenter a Religione diſceſſerint, non amplius anxia, aut male tuta conſcientia vivant, ac propterea ad Nos, aut ad Officium Pœnitentiariæ Noſtræ Apoſtolicæ, ut non ſemel eveniſſe novimus, confugere cogantur, occultato (ut moris eſt) in precibus nomine, fatentes ſententiam ſuper Profeſſionis nullitate pravis artibus extortam a ſe fuiſſe, decepto judice, vel per mendacia in facti expoſitione adhibita, vel per corruptos Teſtes; ideoque flagitantes, ut ex gratia, & diſpenſatione Apoſtolica, facultas manendi in ſeculo ipſis indulgeatur.

Reclamatio adverſus Profeſſionem intra quinquennium quatenus admittatur ex Decreto Concilii Tridentini.

Ut autem ordinate procedamus, diſtinguendum initio eſt inter Regulares illos, qui intra quinquennium a die factæ Profeſſionis, de illius nullitate actionem promovent; & eos, qui poſt elapſum quinquennium reclamant. Quod ad priores attinet, celebre eſt de illis decretum Sacræ Tridentinę Synodi *ſeſſ. 24. de Regular. cap. 19.* in hęc verba: *Quicumque Regularis prætendat, ſe per vim & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere quacumque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere, ſine licentia Superiorum; non audiatur, niſi intra quinquennium tantum a die Profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario.*

Quod Decretum etiam Moniales comprehendi.

In quo ſane decreto licet in litera Virorum Regularium dumtaxat mentio fiat, nihilominus etiam fœminę Religionem profeſſę comprehenduntur; quum ex regulis juris, maſculinum genus etiam fœmininum includat, ubi una eademque cauſa pro fœminis æque, ac pro maſculis militat. Quamvis autem Decreti verba ſatis clara ſint, variæ tamen quæſtiones circa eorum ſenſum, ac vim excitatæ fuerunt.

Et procedit neque in caſu actionis intentatæ ex parte Religionis.

Quum etenim ibi ſermo dumtaxat ſit de Regulari Profeſſo, qui ſuam Profeſſionem nullam fuiſſe contendat: *Quicumque Regularis prætendat ſe per vim & metum integrum eſſe Religionem &c.*, nihil vero expreſſe ſtatuatur de ipſa Religione, cujus aliquando intereſt alicujus Alumni ſui Profeſſionem irritam declarari; ut ſi quis, exempli cauſa, comperiatur occultum aliquod impedimentum non revelaſſe, de quo interrogatus fuerat, adjecta declaratione, quod, eo forſan exiſtente, & non patefacto, ipſius admiſſio a Religione minime rata habenda foret; hinc dubitatum fuit, an in hujuſmodi caſu ſolus Superior Regularis ſine Ordinario procedere poſſet, an vero etiam in hac facti ſpecie diſcutienda eſſet Cauſa coram Regulari Superiore ſimul, & Ordinario Loci. Super quo Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii Tridentini Interpretationem ab Apoſtolica Sede deputatorum conſtanter decrevit, Cauſas hujuſmodi ſuper nullitate Profeſſionis, tam a Regulari Profeſſo, quam a Religione, intra quinquennium in judicium deductas, & a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci ſimul cognoſcendas eſſe.

Quinquennium computatur a die Profeſſionis, etiam in caſu metus permanentis, & impedimenti ad reclamandum.

Quum item quinquennium, intra quod admittitur reclamatio adverſus Profeſſionem; Sancta Synodus computandum voluerit *a die profeſſionis*; cumque potior, atque communior cauſa, quæ pro nullitate Profeſſionis adduci ſolet, in metu conſiſtat; metus autem per totum quinquennium, atque etiam ulterius, aliquando perſeveret; quæſitum fuit, an, ubi de metu agitur, initium quinquennii deſumendum ſit ab ipſo die Profeſſionis emiſſæ, an vero a die, quo Profeſſus liberam reclamandi facultatem habere cœpit. Eadem vero Congregatio declaravit, in utroque pariter caſu, conceſſum quinquenii tempus a die emiſſæ Profeſſionis eſſe computandum.

Actio intentata intra quinquennium, licet deſerta, tamen judicatur ab Ordinario, & a Superiore Regulari.

Ad idem pariter quinquennium pertinet alia agitata quæſtio, an ſcilicet prædicti Ordinarius, & Superior Regularis cognoſcere poſſint Cauſas nullitatis Profeſſionis etiam poſt ipſum quinquennium, ubi nempe Profeſſus intra illius decurſum reclamaverit, ſed judicium proſequi deinde neglexerit, aut nequiverit. Decretum eſt autem ab eadem Congregatione, coram præfatis Judicibus a Concilio memoratis agendam eſſe Cauſam, etiam poſt elapſum quinquennium, dummodo ſatis conſtet, eam intra præſcriptum tempus a reclamante ſerio intentatam fuiſſet.

Regularis ſuperior ad effectum &c. intelligitur Superior localis de tempore motæ litis.

De ipſis autem Judicibus pro hujuſmodi Cauſarum cognitione a Sancta Synodo deſignatis, per ea verba, *coram Superiore ſuo, & Ordinario*; complures ſimiliter motæ ſunt quæſtiones, quæ majori eorumdem

Anno 1748.

verborum elucidationi cauſam dederunt. Et primo quæſitum fuit, quiſnam cenſendus eſſet Superior Regularis in caſu, & ad effectum, de quo agitur; utrum ſcilicet Provinciæ Rector, an Generalis Ordinis Moderator; Congregatio autem ejuſdem Concilii Interpres definivit eſſe Superiorem localem, nimirum Abbatem, vel Guardianum, ſive Priorem, aut alio quocumque nomine nuncupatum Præpoſitum, ſeu Rectorem illius Monaſterii, aut Cœnobii, in quo reclamans Profeſſionem emiſit; eum nempe, qui hujuſmodi Monaſterii, aut Cœnobii regimen exercet, quo tempore Cauſa ſuper nullitate Profeſſionis in judicium deducitur.

Item pro Monialibus niſi immediate ſubſint Ordinario.

Quæſitum item fuit, quiſnam Monialium proprius Superior dicendus ſit ad effectum judicandi una cum Ordinario de earum Profeſſionis nullitate. Reſponſum fuit, quod ſi agatur de Monialibus Ordinario Loci immediate ſubjectis, tunc, quum nullus ſit earum Superior Regularis, ſolus Ordinarius judicat de Profeſſione reclamantium intra quinquennium: Si vero Moniales Regularium regimini ſubſint, tunc hujuſmodi Cauſæ judicandæ ſunt ab Ordinario loci ſimul, & a Superiore Regulari; ab eo nimirum, cui concreditum eſt univerſum Monaſterii regimen, non autem a Confeſſario Regulari Monialium.

Superior Regularis abſtinere nequit a Judicio. Poteſt tamen alteri ſuas vices delegare.

Dubitatum eſt etiam, utrum Superior Regularis jus ſuum cedere poſſit Ordinario Loci, eique permittere, ut in hujuſmodi Cauſis ſolus procedat, & judicet; Id autem prædicta Congregatio fieri poſſe negavit; permiſit tamen Superiori Regulari, ut ſi judicium aſſumere nolit, aut non poſſit, alium ſubrogare valeat vel Regularem, vel etiam Eccleſiaſticum Sæcularem juris Canonici peritum, qui una cum Ordinario Judicis partes exerceat.

Diſſentientibus inter ſe Judicibus, Cauſa devolvitur ad Sedem Apoſtolicam.

Denique quæſitum fuit, ſi forte Ordinarii, & Superioris Regularis judicia inter ſe diſcrepantia extiterint, quodnam ex ipſis prævalere debeat. At in hoc caſu reſponſum fuit, Cauſam ipſam ad Apoſtolicæ Sedis judicium devolutam cenſeri.

Ad eamdem Sedem privative pertinent Cauſæ Profeſſionum emiſſæ extra Cœnobia pro novitiatu aſſignata.

Quum vero inter capita nullitatis Profeſſionem Regularem irritantia, unum etiam adnumeretur, ſi nempe aliquis Profeſſionem emiſerit in Cœnobio ad Novitiorum inſtitutionem minime deſtinato, in iis tamen locis, in quibus rec. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VIII. Decreta de Regularibus a ſe edita vim habere mandavit; ſi quis ex hoc capite Profeſſionem a ſe factam intra quinquennium impugnare voluerit, aut etiam ſi Religio intra idem quinquennium poſtulaverit alicujus Profeſſionem ex hujuſmodi capite irritam declarari; decretum extat a fel. record. Urbano Papa VIII. altero Prædeceſſore Noſtro, juſtis gravibuſque de cauſis, ac de conſilio præfatæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, editum die v. Januarii Anni MDCXXXVI., incipien. *Ad occurrendum*, quo ſtatutum fuit, hujuſmodi Cauſas ad eamdem Congregationem privative pertinere. Hæc ſunt potiora in hoc genere Decreta ex Regeſtis prælaudatæ Congregationis excerpta, quæ licet alias a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Apoſtolica Auctoritate non ſemel approbata fuerint, & confirmata; Nos tamen eadem, præſentium Literarum tenore, atque Auctoritate ſimili, novo approbationis, & confirmationis Noſtræ robore communimus, atque ab omnibus, ad quos ſpectat, ſeu reſpective ſpectabit, in poſterum pro regula haberi, ac plenariæ executioni demandari præcipimus.

Quibus ita conſtitutis, firmataque pertinentia Cauſarum, quæ intra quinquennium a die Profeſſionis emiſſæ adverſus illius validitatem introducuntur; conſequens eſt, ut & ea indicemus, quæ de ordine, ac methodo in hujuſmodi judiciis ſervanda, a Majoribus ſapienter conſtituta ſunt; tum ea proferamus, quæ Nos ipſi opportune addenda cenſuimus, quæque pari auctoritate, ac præſentium literarum vigore, perpetuis futuris temporibus ſervari volumus, & mandamus. Jam de ipſa hujuſmodi Cauſarum introductione notum eſt decretum ejuſdem Concilii Tridentini *cit. Seſſ. 25. cap. 19. de Regular.*, *ut ſi quis antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandam quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquam Apoſtata puniatur, interim vero nullo privilegio ſuæ Religionis juvetur.* Ex quo ſequitur, Regularem poſtulantem judicium fieri de ſuæ Profeſſionis nullitate, ab ipſo judicii limine repelli, niſi conſtet eum in Religionis ſuæ Clauſtris morari, & Habitum Regularem reſumpſiſſe, ſi ipſum antea depoſuerit.

Apoſtatæ repelluntur a limine judicii, niſi ad Religionem redierint &c.

De probationibus vero, licet non ignoremus,

Z 2

apud